Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4535.

LETO—YEAR XVI. Cena listu je $3.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office of Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sreda, 26. septembra (Sept. 26), 1923. Subscription $3.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 226.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

GOV. WALTON HOČE S KANONI UŽUGATI SVOJE NASPROTNIKE.

Vsi državljani od 21. do 45. leta morajo biti pripravljeni za vojaško službo. Governerjeva grožnja ne bo uplašila njegovih nasprotnikov.

POLOŽAJ JE TAKŠEN, DA UTEGNE PRITI DO KRVOPRELITJA.

Oklahoma City, Okla. V strahu pred krizo svoje politične karijere je governer J. C. Walton naročil poveljniku oklahomske narodne straže Markhamu, naj se posluži vseh vojaških sil, da prepreči sestanek oklahomskih postavodajalcev, ki si prizadevajo odstaviti sedanjega governerja.

Governer je izdal povelje, v katerem naroča vsem državljanom v starosti od 21. do 45. leta naj bodo pripravljeni za vojaško službo.

Governerjev ukaz dokazuje, da hoče užugati uporne postavodajalce na vsak način, pa četudi naj teče kri in zabesni nasilje po celi državi. Ob sedanjem položaju se je v resnici bati krvavega spopada.

Governerjev vojaški ukaz se glasi takole:

"Državljani te države v starosti med 21. in 45. letom so s tem pozvani, naj bodo pripravljeni priskočiti z orožjem, ki ga imajo, ki ga utegnejo dobiti, sovereni državi Oklahomi na pomoč, kadarkoli jim to ukaže governer te države kot vrhovni poveljnik njenih vojaških sil ali pa generalni adjutant."

Governer je še pristavil, da bo četam ukazano streljati in če treba tudi ubijati, da bo preprečena skupščina upornih oklahomskih postavodajalcev.

Vojaški ukaz so uporni postavodajalci sprejeli s posmehom. In kakor je prišel glas iz njihnega glavnega stana, se bodo vseeno poskušali sestati, ne da bi le količkaj upornosti kazali nasprotujoči sili.

"Kolikor se tiče governerjevo povelje streljanja in ubijanja, moram reči, da imamo dovolj mož, ki so bili že na obeh koncih tega ali onega kanona," je dejal poslanec Boyer, ki je eden glavnih voditeljev v gibanju proti governerju. "In governerjeva krvava grožnja nas niti najmanj ne plaši."

Markhamu ni samo naročeno preprečiti skupščine "upornih postavodajalcev" v državni prestolici, nego tudi razgnati omenjeno nepostavno skupščino, kjerkoli bi hotela v oklahomski državi zborovati.

Formalna proklamacija turške republike.

Carigrad, 25. sept. — Večinska stranka turške vlade se bavi s predlogo v skupščini, ki določa, da se formalno okliče republika Turčija in izvoli predsednik, ki bo imel široko oblast. Mustafa Kemal paša bo vsekakor prvi predsednik

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Oklahomski governer je pozval državljane k orožju.

Senator Hiram Johnson je obsodil ligo narodov kot izzivalko miru.

Fuzije med starima strankama pri sodniških volitvah v Chicagu ne bo. Stavka tiskarjev v New Yorku se nadaljuje.

Inozemstvo.

Revolucionarji v Bulgariji zmagujejo po vesteh iz Belgrada.

Nemčija je uradno kapitulirala v Poruhrju, toda zdaj je na robu civilne vojne.

Italija je obvestila Jugoslavijo, da obdrži Reko.

Nemški komunisti so informirali Moskvo, da lahko zmagajo, toda potrebujejo pomoči proti zunanjim sovražnikom.

NEODVISNA SODNIŠKA VOLILNA LISTA.

Odvetniški komitej se je kar naravnost izrekel proti koaliciji. Strankarski voditelji se ne zmenijo za konferenco.

KANDIDATE ZA NEODVISNO LISTO PRIČNO IZBIRATI DANES.

Chicago, Ill. — Neodvisna volilna sodniška lista je zagotovljena volilcem v okraju Cook, čeprav pridejo stari politični gosjaki s svojimi volilnimi listami na dan.

Do tega sklepa je prišlo na konferenci, ki se je vršila v pondeljek in katere se je vdeležilo veliko število raznih organizacij v sodni dvorani sodnika Williama N. Gemmilla v mestni hiši.

Izbiranje neodvisnih kandidatov, ki jih utegne biti do petdeset predloženih volilcem na izbiro, se prično danes popoldne ob treh v sodni dvorani sodnika Gemmilla.

Ta sklep je bil storjen dve uri potem, ko je čikaška odvetniška zbornica opustila svojo dvomljivo politiko ter se izrekla proti vsakršni koaliciji.

Odbor je soglasno sprejel komitejevo poročilo o kandidatih. To poročilo obvešča volilce, da je koalicija nezaželjena, ker hočejo imeti stari gosjaki namesto pravnikov le politikarje na sodnih klopeh.

Ta odločitev odpira pot, po kateri bo poražena vsaka stara stranka, čeprav bi utegnili stari gosjaki priti s koalicijsko volilno listo na dan.

Voditelji starih strank so bili povabljeni na konferenco, da pridejo s svojim mnenjem na dan.

Ali stari gosjaki se niso odzvali povabilu. Nobeden se ni vdeležil konference. Pa ne samo to. Stari politikastri niso niti priznali, da so prejeli povabilo. Prezrli so ga ter šli mimo njega, kakor bi se nič zgodilo.

Izjemo je delal le bivši governer Charles S. Deneen. Ker se ni mogel sam vdeležiti konference, je poslal tja svojega osebnega zastopnika v osebi Earla C. Halena. Ta je povedal na konferenci, da ni Deneen za koalicijo in da je pri-

(Dalje na 2. strani.)

Bratje in sestre, člani in članice SNPJ! — Hladno vreme, jesenski večeri so tukaj; bližajo se zimski dnevi, ko bo več časa za čitanje dobrih knjig in časopisov. Kot vam je vsem znano, se vrši TEKMA za nabiranje novih naročnikov za "Prosveto" še od 1. junija in konča se z dnem 30. novembra. Upamo, da se zdaj, ko prihajajo dolgi večeri in več časa za čitanje, podate na živahnejšo agitacijo in pomagate uresničiti našo željo, da dobimo ne le tisoč, pač pa še več novih naročnikov in bojevnikov za našo napredno organizacijo Slovensko narodno podporno jednoto.

Umevno je, da vroči poletni dnevi niso ravno ugoden čas za agitacijo, drugače pa je zdaj. Prihodnja dva meseca sta najprikladnejša za to delo in upamo, da ju dobro izrabite za pridobitev čim več novih naročnikov na naš dnevnik. Zdaj so na dnevnem redu veselice v dvoranah in tekmovalcem se nudi dobra prilika. Dva meseca sta dovolj časa, da si lahko vsak posamezen tekmovalec pridobi toliko naročnikov, kolikor jih potrebuje, da bo deležen te ali one nagrade, ki so razpisane. Tekmovalci, ki so že dobili gotovo število naročnikov, naj podvoje svoje sile, da dosežejo cilj: višjo nagrado. Ne pozabite, da je trdna bodočnost vašega dnevnika danes odvisna od naročnikov; čim več je naročnikov, tem nižji so splošni stroški in tem hitreje bo "Prosveta" napredovala v smeri, katero ste ji začrtali, ko ste jo ustanovali.

Na delo, bratje in sestre! Sto agitatorjev naj dobi le po pet novih naročnikov, pa jih bo petsto, kar je še veliko. Še je čas, da se prijavite za tekmo tudi oni, ki ste bili doslej pasivni. O nagradah, ki so razpisane, lahko čitate drugje v tej številki.

UPRAVNIŠTVO.

SEN. HIRAM JOHNSON SMATRA LIGO NARODOV ZA VOJNO TOVARNO.

Na obisku v Los Angelesu je senator povedal, kaj misli o Evropi in reakcijonarnih elementih obeh strank v tej deželi.

PO NJEGOVEM MNENJU BODO V CALIFORNIJI ZMAGOVITI PROGRESIVCI.

Los Angeles, Cal. — Senator Hiram V. Johnson je v pondeljek dospel semkaj, da obišče svoje prijatelje v tem mestu.

Tu se je prepričal, da si želi tukajšnje prebivalstvo vodstvo moža, ki je napisal definicijo besede "progresivec" v politični zgodovini države Californije.

In to je očividno edini izid zarote, s katero so poizkušali senatorjevi sovražniki v zadnjih par tednih zadati smrtni udarec njegovi politični karijeri.

Dasi ni moral senator Hiram Johnson razpravljati o aferi, s katero je bil v zvezi governer Richardson, je vendar zatrdil, da bodo progresivci posegli v prihodnjih predsedniških primarnih volitvah in v izbiranju legislaturnih članov s tako silo, da jo bodo stari reakcijonarji pomnili do svoje smrti.

Dotaknil se tudi ni predsedniških kandidatur, ali brez vsakega dvoma so sedaj šance njegove kandidature ugodnejše kakor kdajkoli poprej.

"Tusem nisem dospel na nobenem političnem poslanstvu," je dejal. "Zanimam pa se vseeno za narodni in državni politični položaj.

"Narodni položaj je odvisen od posledic, zakaj, prva prilika, ki jo bo imelo ljudstvo, da izrazi svojo željo, bo tedaj, ko pride do izbiranja delegatov za republikansko narodno konvencijo.

"Tedaj bomo videli, ali je naša država progresivna, kakor je bila od l. 1910. sem, ali pa se je zopet vrnila v naročje starih reakcijonarjev, v katerih objemu je bila pred l. 1910.

"Kolikor morem jaz pomagati — in to je sklep vseh tistih, ki so bili boj za dobro stvar v Californiji — bo ta država zastopana na republikanski narodni konvenciji po progresivnih republikancih, ki bodo dopovedali narodu, da še nismo izgubili svoje vere v naprednost.

"Štiri mesece po predsedniških primarnih volitvah se bodo vršile primarne volitve za izbiro legislaturnih članov, in ti so največje važnosti za državo.

(Dalje na 2. strani.)

Italija obdrži Reko.

Mussolini je sporočil Jugoslaviji, naj se zadovolji z Bakrom.

Belgrad, 25. sept. — Mussolini je poslal kurirja v Belgrad z novo noto, v kateri predlaga jugoslovanski vladi, naj se zadovolji z Bakrom in nekaterimi hrvaškimi vasmi v bližini Reke. Italija obdrži Reko, ki pa bo svobodna luka za jugoslovansko trgovino.

Pred nekaj tedni, ko je bilo očitno, da hoče Italija na vsak način anektirati Reko, so Jugoslovani bili zadovoljni poravnati spor na podlagi kot gori omenjeno, ali Italijani niso hoteli. Kakor zdaj izgleda, se je Mussolini premislil.

Baker ima kapaciteto za 8000 in 10,0000-tonske ladje, kar ne zadostuje za izvoz iz Jugoslavije, Čehoslovakije in Ogrske. Jugoslavija je že podpisala preliminarno pogodbo za gradnjo železnice ob morju do Bakra; proga bo dolga deset kilometrov od Reke. Pristanišče v Bakru bo tudi toliko razširjeno in poglobljeno, da bo lahko imelo prostora za 200,000 ton ladjiskega prometa na leto. Mogoče se projekt poveča in potem bo Jugoslavija imela v Bakru precej dobro izhodišče do Jadranskega morja. Italijani nič kaj radi ne vidijo tega projekta in poskušajo pridobiti Jugoslavijo z raznimi koncesijami, da se bi posluževala le Reke.

BARONI PREMOGA V STRAHU PRED VIŠJO MEZDO.

New York, N. Y. — Feder. Press.) — "Coal Age", glasilo baronov premoga, se joka nad 10-odstotnim poviškom mezde rudarjem na antracitnem polju. List piše, da so lastniki rovov mehkega premoga razočarani vsled poviška mezde in izražajo bojazen, da bodo najbrž morali tudi oni povečati mezdo svojim rudarjem prihodnjo spomlad.

NEMČIJA NA ROBU CIVILNE VOJNE.

Vlada je naznanila kapitulacijo pred Francozi, toda zdaj mora gledati, kako se obdrži na površju.

BAVARSKI FAŠISTI MOBILIZIRAJO.

London, 25. sept. — Iz Berlina poročajo, da bo Stresemannova vlada podala ostavko. V tem hipu se nič ne ve, kdo naledi Stresemanna.

Berlin, 25. sept. — Nemčija je kapitulirala. Pasivna vojna s Francijo v Poruhrju je končana.

Ministrski predsednik Stresemann je snoči formalno naznanil brezpogojno kapitulacijo Nemčije v Poruhrju. Nota, ki uradno informira Francijo in Belgijo o kapitulaciji, je bila takoj nato poslana v Paris in Bruselj.

Predno je Stresemann naznanil kapitulacijo, je konferiral z voditelji vseh političnih strank, izvzemši komunistov in nacionalistov, z porenskimi in poruhrskimi industrijskimi magnati in voditelji delavskih strokovnih unij. Vsi so pristali na to, da drugega izhoda ni kot kapitulacija. Nemčija upa, da se je Francija usmili in ji dovoli nekatere koncesije, namreč amnestijo zaprtih in izgnanih Nemcev z okupiranega ozemlja in vpostavljenje nemške civilne administracije v Poruhrju.

Naznanilo kapitulacije je pa postavilo Nemčijo na rob civilne vojne. Nacionalisti (monarhisti-fašisti), ki so komaj čakali momenta podaje, zdaj vročično mobilizirajo vse svoje sile.

Po Berlinu krožijo divje govorice, ki so zbegale ljudstvo do skrajnosti. Berlinska policija je pripravljena za vsak alarm. Vsa narodna garda je mobilizirana. V slučaju, da izbruhne revolucija, bo vlada rezignirala in Gustav Noske bo imenovan diktatorjem.

Iz Monakova javljajo, da Adolf Hittler, bavarski Mussolini, mobilizira svoje sivosrajčarje.

Spopadi med komunisti in nacionalisti na Bavarskem in drugod so vedno večji. V Widerizischu na Saksonskem sta bila včeraj ubita dv anacionalista, v Monakovem pa eden. Unija bavarskih železničarjev je prejela tajno navodilo, da mora v slučaju monarhistične revolte ubogati monarhiste, ne pa centralne vlade.

Pariz, 25. sept. — Francoska vlada je že naredila načrt novega režima za Poruhrje, katerega izvede kakor hitro prejme oficijelno obvestilo iz Berlina o brezpogojni kapitulaciji Nemčije. Francija vrne Nemcem upravo železnic, plinarn in elektrarn, brzojava in telefona, policije in požarne brambe. Obroč carine, ki obhaja Ruhr, se še ne more odstraniti, toda Francozi bodo dovolili izvoz premoga v neokupirano Nemčijo čim prično premogovniki obratovati. Vojaške čete se umaknejo iz mest in ne bodo več ovirale civilnega življenja. Okupacija Poruhrja bo odslej "nevidna".

Francoski frank je takoj narasel, ko je prišla vest o nemški kapitulaciji.

Škoda v Tokiju znaša 35 miljard jenov.

Tokijo, Japonska, 25. sept. — Tokijska policija je objavila prvo približno ocenitev škode, ki sta jo povzročila potres in požar 1. septembra v glavnem mestu Japonske. Škoda se ceni na 35 miljard jenov ($17,500,000,000). Več ko 680,000 oseb je brez strehe in 80,000 oseb je v skrajni stiski. Med begunci je doslej zbolelo 580 oseb na epidemičnih boleznih, uključivši grižo in kolero.

Bolgarska revolucija zmaguje.

Sofija je zaprta od vseh strani in revolucionarji so gospodarji vse dežele. Kralj bi rad pobegnil, pa nima kam. Diktator Cankov je pozval komitaše na pomoč. Vlada je izgubila približno 5000 vojakov v bojih z revolucionarnimi kmeti in delavci, katere vodijo bivši Stambulijskijevi častniki.

Belgrad, Jugoslavija, 25. sept. — Simplon ekspres, ki je imel priti iz Carigrada že včeraj popoldne, ni še prišel. S tem je potrjena vest, da je na železnicah v Bolgariji generalna stavka.

Paris, 25. septembra. — Bolgarska vlada še vedno poroča, da je revolucija deloma že zadušena, priznava pa, da so komunisti okupirali Ferdinandovo in oklicali sovjetsko republiko. Vlada se pritožuje, da ima premajhno armado.

London, 25. sept. — Revolucija v Bolgariji je vzbuknila po vsej deželi, se glasi vest iz Belgrada, datirana 24. septembra, katero je prejela "Morning Post". Vest se glasi, da so revolucionarji gospodarji brez malega vse Bolgarije, Sofija je blokadirana od vseh strani in kralj Boris je ponudil odpoved, katera pa ni bila sprejeta.

Revolucionarji so odrezali Sofijo popolnoma in vlada Cankova je izgubila stike s provincami. Položaj v glavnem mestu je silno kritičen; mesto je blokadirano v vojaškem in gospodarskem smislu, primanjkuje mu živil in je v nevarnosti napada vsako uro.

Cankov je v skrajni sili posval na pomoč Todora Aleksandrova, voditelja komitaških tolp v Macedoniji, kateremu je poveril policijsko ministrstvo v Sofiji, kjer je zdaj vojaška diktatura v sedlu.

Bolgarski komunisti so včeraj ustavili orijentski ekspresni vlak na turški meji in prerezali vse brzojavne vezi s Sofijo.

Atene, Grška, 25. sept. — Iz Soluna poročajo, da je bilo 700 vojakov ubitih in 4000 ranjenih v dosedanjih bojih z revolucionarji. Brzojavka iz Filipopola sporoča, da je vlada izgubila vse postojanke v južni in severnovzhodni Bolgariji. Bolgarski kmetje in delavci, ki so pod vodstvom bivših Stambulijskijevih častnikov, ljuto napadajo vladne čete in krčevito drže vsako ped osvojene zemlje v vzhodni Rumeliji. Krvave bitke so v teku na jugu in severju.

Cenzura v Sofiji zakriva gibanje revolucionarjev in operacije vladnih čet. Kljub temu se je izvedelo, da so revolucionarji osvojili železnico, ki vodi v Burgas in vsa pokrajina med Staro Zagoro in Varno se je pretvorila v bojišče med kmetsko-delavskimi četami in Cankovo konjenico. Revolucionarji so dobro oboroženi. Kjerkoli zasedejo vas ali mesto, rekvirirajo konje in vozove za transport. Njih namen je, konzolidirati deželo kroginkrog, predno napadejo Sofijo.

Pariz, 25. sept. — Uradno poročilo iz Sofije, datirano zadnjo soboto, se glasi, da vladne čete uspešno operirajo v Grescovu, Drunovlejh in Perušici blizu Filipopola, kjer so komunisti oklicali sovjetsko republiko. — Okrog 250 komunistov je napadlo Šlivno, a bili so odbiti in pustili so tri mrtve. Komunisti ujetniki so izpovedali, da vodstvo vstaje je v Stari Zagori.

Dva ameriška zrakoplovca ubita v Belgiji.

Bruselj, 25. sept. — Pet zrakoplovcev je doslej mrtvih v mednarodni zrakoplovni tekmi v Belgiji. Včeraj je strela udarila v ameriški balon, ki je padel na tla mrtva. V nedeljo je strela udarila v švicarski zrakoplov in ubila dva moža. Peta žrtev je španski zrakoplovec Gomez, ki je padel z balonom vred na tla.

KRVAVA STATISTIKA.

Chicago, Ill. — Avtomobili so od 1. jan. do 24. sept. t. l. ubili 507 oseb v Chicagu. "Domače" žganje je istočasno usmrtilo 150 oseb.

ZMAGOVITA REVOLUCIJA V NEMČIJI JE MOGOČA.

Ni pa zagotovljeno, če bi se mogla Sovjetska Nemčija uspešno braniti pred svojimi kapitalističnimi sosedi.

Moskva, 25. sept. — Nemška komunistična voditelja Heinrich Brandler in Talmemeyer sta prišla v Moskvo in informirala Ruse, da je Nemčija zrela za revolucijo. Voditelja sta izjavila, da nemški proletarijat lahko dobi kontrolo v nemški republiki, potrebuje pa pomoči mednarodnega proletarijata zoper zunanje kapitalistične sovražnike.

Nemški komunisti so tako uverjeni v svojo zmago — kakor je dejal Brandler na seji izvrševalnega odbora ruskih strokovnih unij — da mnogi tukajšnji opazovalci tutijo, da se na sedanjih konferencah v Moskvi, katerih se tudi Nemci udeležujejo, odloči usoda Evrope.

Glavno vprašanje je, dali ruski komunisti smatrajo svojo proletarsko državo dovolj močno v slučaju, da sovražne sile napadejo Rusijo in Nemčijo. "Brez dvoma je prišla doba, ko je mir odvisen od Unije sovjetskih socialističnih federativnih republik", piše moskovska "Pravda".

Brandler je dejal, da ni upanja na monarhistično revolto v Nemčiji. Voditelji monarhistov, kot sta Hindenburg in Ludendorf, mislijo, da je najbolje, če komunisti strmoglavijo sedanjo vlado in potem upajo uspešno napasti komuniste. Nemška buržoazija ima pol miljona oboroženih mož, je dejal dalje Brandler. Stotisoč mož je v redni armadi, drugi so pa fašisti.

"Vzeti oblast v Nemčiji ni težka stvar," je rekel Brandler, "teže pa je obdržati oblast. Okrog nas so kapitalistični sovražniki, ki bi takoj skočili po Sovjetski Nemčiji. Poljska bi zasedla vso Šlezijo, Čehoslovakija bi udarila po Bavarski in Saški, Francozi bi pa prodirali proti Berlinu. Vse to imamo dobro pred očmi. Računati moramo tudi s pomanjkanjem živil in z mnogimi drugimi težkočami. Kljub vsemu temu smatramo, da je sedanji moment najprikladnejši za nastop proletarske vlade v Nemčiji, samo če proletarijat v ostalih deželah Evrope stori svojo dolžnost."

111,000 AKROV ZA BIVŠE VOJAKE.

Washington, D. C. — Department za notranje stvari je naznanil, da je vlada odredila 111,000 akrov javne zemlje v državah California, Nevada, Utah in New Mexico za razdelitev med bivše vojake.

70 mrtvih v šotni jami v Angliji.

Glasgow, Anglija, 25. sept. — Sedemdeset rudarjev je utonilo, ko je danes voda zalila šotno jamo blizu Salkirka.

Ameriški poslanik v Madridu oropan.

Madrid, 25. sept. — V ameriško poslaništvo so vlomili roparji in odnesli precej denarja, zlatnine in diplomatičnih dokumentov.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo oblačno in morda dež. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 74, najnižja 64. Solnce izide ob 6:40, zaide ob 6:48.

Poročila iz Jugoslavije.

OD NAŠIH STALNIH POROČEVALCEV.

Škofja Loka, 1. sept. — Najvažnejša ,a tudi najtežja naloga naše vlade je, urediti gospodarske razmere. V državi z dobrim gospodarstvom je ljudstvo lahko zadovoljiti. Pri nas se je sicer zadnje leto obrnilo nekoliko na bolje, treba pa je še veliko, veliko napornega dela, da ne zaostanemo za drugimi državami. Saj čuda ni, da napredujemo počasi ,pomislimo le, da so bile prej v industrijalni Avstriji čisto druge razmere, kakor v agrarni Srbiji, tu zopet drugačne kakor v Turčiji. Moral bi biti gotovo ženij v gospodarskih zadevah, kdor bi mogel v par letih po vojni te razmere vsej nekoliko zednačiti. Prva povojna leta smo kakor tavali po temi; nikdo ni prav vedel, kje bi prišel. Večina jih je rekla: "Smo izreeno agrarna država, to nam bo zadostovalo." Ko pa smo videli, koliko sto vagonov less ,ali poljskih pridelkov je bilo treba za par vagonov industrijskih izdelkov, smo prišli do spoznanja, da brez industrije ne pridemo nikamor Kot merilo za napredek v industriji nam lahko služi iskoriščanje vodnih sil. cClokupna sila naših rek v državi je 8,507,790 konskih sil, izkoriščenih pa je 165-685. Najbolj sta do sedaj izrabili vodne sile Dalmacija 69,000 in Slovenija 70,836 konjskih sil. Največja elektrarna v državi je na Fal ipri Mariboru s 50,000 konjskimi silami; od tu je že napeljan tok do Trbovelj. Drugo veliko elektrarno pričnó zdaj graditi ob Savi pri Krškem; proizvajala bo 25,000 konjskih sil ter zalagala z električnim tokom celo Posavje do Zagreba. Na Gorenjskem skoro ni vasi ,ki bi ne uporabljala električne sile. Dolenjska je tozadevno še zadaj.

Omenim naj še nekoliko letino; po vojni še ni bilo tako dobre kakor je zadnja. Naš trg je s poljskimi pridelki dobro založen in nam ostane še dosti za izvoz. Na slabšem pa smo glede živine. Zadnji dve suhi letini sta zalogo naše živine čisto izčrpali. A večinoma jo je pokupil naš lačni sosed Italijan, kateremu je vsled ugodnejše valute lahko konkurirati z našimi trgovci. Letos pa je krme v izobilju — cena mesa je narastla v nekaj mesecih od 12 na 25 Din. za kilogram.

Ubogi pa so naši vinogradniki. Pa ne mislite, da zato ,ker imajo premalo vina; imajo ga preveč. Letni pridelek vina v Sloveniji računa se na 700,000 hl; doma so ga porabili okrog 200,000 hl, ostane ga tedaj za izvoz 500,000 hl. Pred vojno sta bila glavna odjemalca naših vin Dunaj in Gradec. Sedaj pa je radi slabe avstrijske valute in visoke izvozne carine izvoz v Avstrijo onemogočen. Ravno zadnje dni se vrše v Belgradu konference, kako bi se pomagalo našim vinogradnikom. Odpraviti morajo izvozno carino popolnoma. Le na ta način se zasigura obstoj našemu vinogradništvu, sicer pa bi prišlo v Sloveniji ob eksistenco nad 80,000 ljudi, ki bi se morali izseliti.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

500 rudarjev je zastavkalo.

Scranton, Pa. — Petsto rudarjev v antracitnem premogovniku Racket Brook Coal kompanije v Carbondalu je zastavkalo zadnjo soboto, ker niso dobili liste z novimi mezdami kakor določa nova pogodba. Rudarji so delali le par dni po končanju velike stavke.

Več tisoč rudarjev v drugih krajih se sploh ni vrnilo na delo 19. septembra kakor je sklenila konvencija, ki je odobrila novo pogodbo. Počakali so do zadnjega pondeljka.

Kanadski delavci za Labor party.

Vancouver, B. C. — Kongres delavskih strokovnih unij v Kanadi, ki je zboroval tu od 10. do 14. septembra, je zaključil z veliko večino, da se kanadske unije pridružijo gibanju za neodvisno delavsko politično stranko po vzgledu delavskih organizacij na Angleškem. To je zelo važen korak kanadskih delavcev, ki so doslej posnemali Gompersovo taktiko v Združenih državah in so bili razkosani po starih strankah.

Drugi važen zaključek Kongresa je da se v slučaju nevarnosti nove vojne takoj skliče izredno zborovanje unij, ki potem sklenejo, kake korake mora organizirano delavstvo Kanade storiti napram vojni.

Propadla pa sta predloga za avtonomijo kanadskih unij v Ameriški delavski federaciji in za amalgamacijo po industrijah. Predlog za avtonomijo je stavil delegat Tim Buck, zastopajoč unijo strojnikov v Torontu. Predlog se je glasil, da vse strokovne unije v Kanadi, spadajoče k Ameriški delavski federaciji, smejo imeti svoje kanadske departmente, smejo pobirati asesmente, stavkati in sklepati mezdne pogodbe. Predlog je dobil 53 glasov, proti je pa bilo 120.

Sprejeta je bila ostra protestna resolucija proti importiranju 12,000 farmarskih delavcev iz Anglije, ki so zdaj brez dela in mnogi sploh niso sposobni za delo, za katero so bili najeti. Kongres zahteva, da kanadska vlada zdaj skrbi za te delavce in jih pošlje domov na Angleško.

Farm R. Pettipiece, levičarski socialist in občinski odbornik v Vancouverju, je bil izvoljen drugim podpredsednikom. To je prvi radikalec, ki je bil izvoljen v eksekutivo Kongresa strokovnih unij v Kanadi. James Sullivan je bil izvoljen za delegata na konvenciji Ameriške delavske federacije.

Stavka pristaniščnih delavcev.

New Orleans, La. — Pristaniščni delavci, člani I. W. W., so tu zastavkali v znak simpatije z delavci, ki tlačijo svežnje bombaža na parnikih. Delavci zahtevajo povišek mezde. Delodajalci iščejo stavkokaze in pristanišče je polno policajev, detektivov in oboroženih gardistov.

New York, N. Y. — Pristaniščni delavci v lukah od Maina do Virginije zahtevajo 44-urni tedenski delavnik in 10 centov priboljška na uro, tako da bodo imeli 80 centov na uro. Pogodba teh delavcev poteče 1. oktobra. Zdaj se vrše pogajanja. Čez 30,000 delavcev je v gibanju.

Tiskarji v New Yorku vztrajajo.

New York, N. Y. — Stavkujoči tiskarski delavci, ki so člani unije št. 25, se še niso podali, čeprav kombinirani kapitalistični dnevniki v New Yorku javljajo v skupni skebski izdaji, da od vseh strani prihajajo tiskarji v New York na poziv predsednika mednarodne unije tiskarskih delavcev, ki je obljubil lastnikom velikih dnevnikov, da zdrobi štrajk.

Izdajatelji velikih dnevnikov, ki so organizirani v Zvezi izdajateljev, imajo ogromne izgube tekom enega tedna, odkar traja stavka. Samo na oglasih so izgubili stotisoče dolarjev, a kje so redni dohodki od odjemalcev listov. Nekateri izdajatelji že kažejo znamenja kapitulacije.

Delavski dnevnik "The New York Call", ki izhaja redno, ker je podpisal pogoje tiskarske unije, je tekom stavke povečal obliko in pridobil na stotisoče novih čitateljev.

Druga stavka rudarjev.

Hazleton, Pa. — Več ko 1800 rudarjev v honeybrookski diviziji Lehigh & Wilkesbarre Coal kompanije je zastavkalo v znak protesta, ker družba še ni uvedla osemurnika kakor se glasi nova pogodba; družba bi rada obdržala 12-urni delavnik za gotove delavce.

Produkcija v tem kraju je komaj polovico normalna. V premogovnikih, kjer ni stavke, je okrog 90 odstotkov rudarjev na delu.

Razne vesti.

Mussolini je odgodil izpraznitev Krfa?

Pariz, 25. sept. — Svet poslanikov je bil informiran, da Italijani najbrž ne bodo izpraznili Krfa v četrtek kakor je Mussolini obljubil. — Vzrok temu je poročilo preiskovalne komisije, katero je poslal poslaniški svet v Janino, da dožene, koliko je grška vlada odgovorna za umor italijanskih komisarjev. Komisija je pa — kakor se poroča — dognala, da grška vlada ni odgovorna. To je razkačilo Mussolinija in mogoče se ne bo hotel pokoriti svetu poslanikov. Poslaniški svet se danes bavi s poročilom preiskovalne komisije.

Poljski general pride beračit v Ameriko.

Varšava, 24. sept. — General Haller, bivši poveljnik poljske armade, je odpotoval včeraj v Združene države in Kanado. Njegova misija je vsekakor v zvezi s prošnjo za novo posojilo v Ameriki.

Potres ubil 123 oseb v Perziji.

Teheran, Perzija, 25. sept. — Zadnji četrtek je potres podrl več vasi v okolici Bujnurda in kolikor je do zdaj znano, je 123 oseb ubitih in okrog sto ranjenih. Potresni sunki se ponavljajo. Prizadeto je tudi okrožje Širvan.

NAJSTAREJŠA ILLINOIŠKA ŽENSKA UMRLA.

Aurora, Ill. — Mrs. Mary Vermett, o kateri pravijo, da je najstarejša ženska v državi Illinoisu, je umrla na domu svojega sina Riharda v Hebronu, Ill. Pokojnica je dočivela 112 let in pa devet mesecev. Mrs. Vermett je bila rojena v Corku na Irskem l. 1810. V Ameriko je prišla s svojimi starši, ko je bila stara petnajst let.

HIRAM JOHNSON SMATRA LIGO NARODOV ZA VOJNO TOVARNO.

(Nadaljevanje s prve strani.)

"Izvoljeni bi morali biti postavodajalci, ki so poleg prednosti še posebno vneti za napredne in človekoljubne odredbe v državnih postavah.

"Ljudje, ki so reakcijonarni, smatrajo napredne in človekoljubne postave za nekaj strašnega. Ali treba jim je dopovedati, da so v hudi zmoti.

"Za Californijo se ni treba bati. Progresivni element republikanske stranke bo zmagovit."

Senator je po teh besedah prešel na mednarodne zadeve ter dejal:

"Polpeti mesec sem bil v Evropi, kjer sem opazoval ljudi ter se pomenkoval s tistimi, ki so na vladnih krmilih in v političnem pa gospodarskem ospredju. Vsi ti razgovori so me uverili, da sem imel pravilne nazore o vnanji politiki.

"Vnanja ministrstva vodijo usodo evropskih dežel, in isti vplivi kontrolirajo vnanje ministrske urade, ki so tolikokrat povzročili nesrečne vojne.

"Svetovna vojna jih ni naučila ničesar. Postati zaveznik tistih, ki imajo popolnoma drugačne nazore od naših, se pravi postaviti našo deželo v lonec, kjer se kuhajo vojne.

"Sedem različnih sporov je prešlo, ne da bi jih mogla preprečiti liga narodov.

"Grška in Turčija sta imeli krvavo vojno. Dve najvplivnejši članici lige narodov sta bili za njima, ne da bi posredovala liga narodov, niti mednarodno sodišče.

"Kar je še ostalo umirajoče lige in njenega sodišča, je pognal med kavke lažni Mussolini.

"Vsi Američanje, ki sem jih srečal v Evropi, so skoro brez izjeme mnenja, da se mora Amerika držati daleč proč od Evrope."

NEODVISNA SODNIŠKA VOLILNA LISTA ZA OKRAJ COOK.

(Nadaljevanje s prve strani.)

pravljen sodelovati s tistimi, ki hočejo neodvisno volilno sodniško listo.

Generalni državni pravdnik, na katerega je padla marsikatera trpka in bridka na tisti konferenci, je pozneje izjavil, da se ni mogel vdeležiti konference, ker je bil preveč preobložen z drugimi posli.

"Oditi hočem v Springfield," je dejal. "In kolikor mi je znano, ni še noben dan določen za konferenco republikanskih in demokratičnih zagovornikov in zastopnikov, da sestavijo takozvani koalicijski volilni listek."

Konferenco je vodil bivši governer Edward F. Dunne. Voditelji so grmeli proti političnim bosom ter dejali, da je prišel v Chicagu konec političnega slepomišja v izbiranju okrajnih sodnikov.

Več governikov je zahtevalo takojšnjo akcijo. Drugi so poudarjali dejstvo, da bi stari burbonci v slučaju, če bi bila neodvisna volilna lista sestavljena prepozno, mirovali tja do 2. oktobra in šele potem v naglici skovali koalicijski volilni listek z upanjem, da bi se potem ne mogli ljudje organizirati.

Tako je potem prišlo do tega, da so sklenili nenadoma sestaviti neodvisno volilno listo. Dunne je predlagal, da bi bilo pametno, če bi postavili veliko število sposobnih in vplivnih pravnikov za kandidate. Izmed teh naj bi si potem volilci sami izbrali triindvajset sodnikov.

Ženski zdravje povrnjeno. Zdravniki so hoteli operacijo.

Hvaležna je Mrs. J. E. Workman danes, ker je bila obvarovana pred operacijo ker je vzela pravočasno navedeno zdravilo. Bolehala je skoro štiri leta in zgubila v tem času nad 55 funtov teže, tako je ni bilo več druge kot kost in koža. Njen soprog in otroci so že skoro obupali nad njo, ker izgledalo je, da ji nobena stvar ni ne pomaga. Kosteže bile je določeno, da gre na operacijo. Par dni pred določeno operacijo prišla je k nji neka njena sosedа in rekla Mrs. Workman vi mogoče imate trakulijo. Njen soprog se je smejal zato, ampak bolna Mrs. Workman je rekla kaj pa da bi poskusili še zdravila proti trakuliji. Vsaka je samo tri dni, da so prenehali njeno slabost in oprostili se od nje 26 dolgih trakulijo, kateri je razjedala in mučila njeno življenje. Danes je ona zdrava ženska in je samo hvaležna dneva ko je izvedela za to zdravila proti trakuliji. Veliko moč, čez in otrok trpi in se zdravije na znane bolezni mož tem ker je njih prava bolezen trakulija. Prava znamenja so: drobni trakulije v odpadkih. Podobna znamenja so: omotica, slab tek, izguba teže, zmedljiv čib, rumena koža, bolečine v delih telesa, hrbtu in nogah, plesenje v trebuhu in želodcu, ki se včasih vzdigneje v grlo. Bolnik nima volje do dela in ne za življenje, nobene ambicije in je malankolišen. Želodec postane večkrat kisel in hrana noče doli po grlu. Omedleviční napad se tu in tam pojavi vsled trakulije. Pripetilo se je celo, da je trakulja zlezla v zapešk in zadavila bolnika. Rešite se tega parasita predno vas umori. Naročite si dovolj Laxtan zdravila za $10.45 pri Lazni Med. Co., 999 Lazi Bldg. Box 969, Pittsburgh, Pa., že danes kar jutri je lahko že prepozno. Za zavarovanje navoja pošljite še več.

LOOMS za $9.90 IN VEČ VELIKI STROJI ZA TKANJE NA DOMU.

Ne potrebujete nobene izkušenosti za tkati zagrinjala, preproge, i. t. d. s pomočjo UNION LOOMS stroja in potrebnega materijala. Domače tkanje se dobro izplača. Pišite narčnik in ta dela. Poučljivo pojasnilo v posebni knjižici brezplačno. Obširni opis o tkanju in kako dobiti na lesne stroje.

UNION LOOMS WORKS, Dept. 422, Factory St., Rouseville, N. Y.

Union Loom Works

VARČLJIVI NAROD

VLAGA REDOVITO INVESTIRA RAZUMNO V

KASPAR STATE BANK

NAJVEČJI JUGOSLOVENSKI BANKI V ZJEDINJENIH DRŽAVAH.

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice
CHICAGO ILLINOIS

KAPITAL IN PREOSTANEK
$1,250,000.00

Pod nadzorstvom vladnim, državnim in Chicago Clearing House Ass'n.

Prodajamo parobrodne listke za vse parobrodne družbe v Jugoslavijo in obratno. Izdelujemo listine (affidavits) za priseljenke, ter pošiljamo denar v staro domovino najceneje in najhitreje.

Jesen se bliža.

TUDI letos bom razpošiljal newyorško grozdje. Isto je najbolj dopadljivo našemu okusu in zato postaja zahteva po njem od leta do leta večja. Letos obeta biti sok posebno dober, ker je bilo vreme bolj suho. Ako ste namenjeni kupiti kaj grozdja, je v Vašo korist, da mi pišete za nadaljna pojasnila, predno se odločite za nakup kje drugje. Ker je to grozdje doma blizu naših naselbin na vzhodu in srednjem zapadu, je tudi prevoznina razmeroma nizka. Še danes mi pišite po nadaljna pojasnila.

SLOVENSKE GRAFOFONSKE PLOŠČE vseh izdelkov dobite pri meni, ter tudi grafofone raznih vrst in cen. Pišite po cenik.

SLOVENSKE ROLE ZA PLAYER-PIANE Vam lahko pošiljem. Pišite po cenik.

HARMONIKE za izurjene igralce, za začetnike in za otroke. Pišite po cenik s slikami.

VIJOLINE, KITARE, CITRE in druge inštrumente tudi dobite pri meni.

KNAJPOVA DOMAČA ZDRAVILA.

Mrzlo vreme prihaja in z njim tudi prehladi, kašelj in druge bolezni. Treba je zopet založiti domačo lekarno s Knajpovimi zdravili. Najbolj znane so: aloja, angelika, arnika, bezeg, borovnice, brinjeve jagode, dobova skorja, enejan, galun, grško seno, habat, hvošč, sladki janež, sv. Janeža roža, kafra, kamelice, koprive, koščen prah, krčna trava, lapuh, lučnik, močvirna detelja, omela, pelin, pibrov koren, povojček, pripotec, revar, rožmarin, selzovec, šipečje jagode, smetlika, tavžentrože, torica, trnovčev cvet, trobentica, truškovec, vijolica, vinska ruta, žajbolj in žoltilo. Vse to dobite pri meni po 25c škatlja s poštnino.

Pri meni se tudi dobi razna zdravilna olja, priporočena od Knajpa, kakor tudi druga in sicer: mandeljnovo, lorberjevo, kafrno, kimeljevo, kameljčno, klinčkovo, janežovo, brinjevo, lavendeljnovo, lemonino, metino, muškapletovo, majeronovo, gorčično (mustard) oranžno, smrekovo, rožmarinovo in vinsko olje. Steklenica teh olj se dobi pri meni po 35c s poštnino.

Z vsakim naročilom pošljem na zahtevo zastonj spis: "Kaj pravi Knajp o uporabi posameznih zdravil."

ZA NAŠE KUHARICE IN KUHE.

IMPORTIRANE SUHE BOSANSKE ČESPIJE, sladke in sočnate, v zabojih od 50 funtov. 10 zabojev $34.00, 5 zabojev $18.00, 1 zaboj 4.00, 25f. $2.25. Manjše količine se ne pošiljajo. Prevoznino plačate Vi.

DISAVE IN PRIMESI katere rabijo naše kuharice v starem kraju in brez katerih jed v Ameriki nima našega okusa so: loberjeve jagode, žbice, loberjeve perje, muškatov cvet, (muškoplet), muškatov oreh, španski žafran, importirana ogerska paprika, majeron, šatraj, cimet in mak. — Vse to dobite pri meni po 25c škatlja s poštnino.

IMPORTIRANE GOBE: 1 funt 90c, 5 f. $4.75, 10 f. $8.00, s poštnino.

IMPORTIRANI OREHI: 1 funt 65c, 5 f. $3., 10 f. $5.50, s poštnino.

IMPORTIRANA KNAJPOVA ŽITNA KAVA: Prodajam jo po 35c funt s poštnino.

DRUGE STVARI KI JIH PRI MENI DOBITE: Kaša (izluščeno proso), ajdova moka, — brinjeve jagode — suho grozdje — ameriško in importirano — importirani štajerski hmelj — importirani cigaretni papirčki in hilze — importiran tobak za cigarete in pipe — importirane lončene in porcelanaste pipe (fajfe) z dolgimi cevkami. Pišite mi po nadaljna pojasnila o teh stvareh.

Vsa pisma in denarne pošiljatve naslovite na:

JOSEPH VOGRIČ

Box 8, Station D, New York City.

HRANJENJE

vstvarja ugodne prilike, katere razsipnost ovira,
postavlja temelj neodvisnosti v Vaši bodočnosti,
navdušuje k stvarnemu delu, katero je edini pogoj pravega napredka.

Odločite se za varčevanje s tem, da vložite Vaše prihranke pri nas na

"Special Interest Account"

Sigurnost zajamčena 4% obresti na leto.

Vaše vloge narejene do 1. oktobra obrestujejo se že s 1. oktobrom t. l.

Denarne nakaznice izplačujemo točno, brzo in ceno potom pošte, brzojavnega pisma ali brzojava.

Dolarske nakaznice izplačujemo v efektivnih ameriških dolarjih v Trstu, Opatiji in Zadru.

Zastopamo vse prekmorske parobrodne proge in preskrbimo potrebne listine za priseljevanje.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

Pošiljanje denarja v stari kraj brzojavno in drugače.

NAJHITREJŠI NAČIN za pošiljanje denarja je brzojavno. Dostikrat je vsled nujnosti tak način nujno potreben. V ta namen je naša banka organizirala posebne zveze in je sedaj pripravljena za točno izvrševanje denarnih nakazil v Jugoslaviji, Italiji in drugod in sicer v dolarjih, dinarjih, lirah, ali kakor pač potrebe zahtevajo.

HITER NAČIN za izvrševanje denarnih nakazil za stari kraj je tudi potom kabel-pisma. To se pravi, da gre nakazilo čez morje po kabelu in potem po pošti naprej. Pristojbina za tako kabel-pismo je $1.00.

DOBER IN NAVADNI NAČIN za pošiljanje denarja je potom pošte. Mi imamo svoje lastne zveze v starem kraju z zanesljivimi bankami in pošto in naše pošiljatve so dostavljene točno in brez vsakega odbitka. Prejemnik dobi denar na svoj dom, ali na svojo domačo pošto.

NAŠA POSEBNOST JE POŠILJANJE V JUGOSLAVIJO dolarjev ameriških, bodisi po brzojavu ali po pošti. Ne pozabite tega!

NAŠE CENE so vedno med najnižjimi. Prepričajte se!

POTOVANJE. Vse posle za potovanje v stari kraj, ter tudi za potovanje od tam sem, kakor tudi vse druge posle tičoče se starega kraja, Vam najbolje oskrbi naša banka.

Denarne pošiljatve in vse druge pisma naslovite na

Zakrajšek & Češark
70 — 9th Ave., New York City.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRŽUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH

Hude Bolečine

revmatične hitro olajšate, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL

Zanesljivi liniment

Istotako uporaben je za izvinjenje, otekline, za otrpelost in okrnelost bolnih mišic ter udov.

CENE 30 IN 60 CENTOV

Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

St. Louis, Mo. — Zopet smo se bili pripravili na veliko stavko premogorudarjev na polju antracita. Poteku se imamo zahvaliti voditelju gospodu John Lewisu, predsedniku rudarske organizacije, ki je tako hitro sklenil kompromis s premogarskimi baroni, pod pretvezo, če bi stavka trajala dalje časa, da bi Wm. Foster in pa oni presneti bolševiki iz Rusije prevzeli vodstvo U. M. W. of A. in da bi med premogokopaši navladala cela anarhija.

Nekam tako se je Lewis izrazil proti governerju Pinchotu in baronom premoga in tako ni imel časa dobiti onih šest glavnih točk, za katere so se rudarji s tako vnetnostjo pripravljali, zlasti pa "check off" sistem, za katerega se borijo rudarji že odkar rudarska organizacija.

Majnarji so lahko zadovoljni, samo da jih je gospod Lewis rešil presnetih komunistov.

Bratje, kar poglejte velike ameriške kapitalistične časopise od 10. do 15. septembra in videli boste, kako oni sami ignorirajo velikega človeka, gospoda Lewisa. Tukajšnji dnevnik "Star" z dne 13. septembra piše, da organizirani rudarji ne bodo dobili tega, kar so hoteli, kajti njih voditelji so v Harrisburgu direktno dokazali, da "Russian reds control American labor.' Dalje je Lewis komentiral, da se na vse strani propagira, da bi se vse železničarske unije spojile v eno samo veliko unijo in bile vse pod komunistično kontrolo. On je nasproten proti take uniji železničarjev kakor tudi taki združeni uniji rudarjev in so pocepljene v več unij. Železničarske unije niso zmagale v zadnjem štrajku samo radi tega, ker so bile pocepljene na 16 unij. Zdi se to smešno, da bolj ne more biti.

Trditve Johna Lewisa ne ovračajo samo delavci, temveč celo kapitalisti sami. Ali ni to škandal za ves delavski razred? Človek bi sodil, da delavski voditelj, ki kaj uganja, ni pri zdravi pameti. In res lahko smatramo da ni, ter ni sposoben niti za rovskega odbornika, ne pa voditelja mogočne organizacije, ki šteje 800.000 članov. Svoje lastne člane, uboge delavce je denuncira!.

Vprašal bi organizirane rudarje, kaj oni sodijo od takega svojega odbora, od vse te komedije ali škandala. Ako rudarji morda pri volitvah izvolite drugega, bo komunist, tako pravi sam Lewis. Rudarji so bili vedno ponosni na svojo organizacijo, a njih voditelji pa bi jo prodali.

Obdržavali so konvencijo državne delavske federacije v Decaturju, Ill. Čikaška Tribuna je dne 14. septembra prinesla kratko vest, da so delegati izjavili, da preti opasnost od Strokovnounijske izobraževalne lige, katero je prinesel iz Rusije Wm. Foster," tako je rekel podpredsednik Ameriške delavske federacije Mathew Woll. On sam izjavil, da je poslan od Samuela Gompersa, da zagovarja Ameriško delavsko federacijo in direktno denuncira Eno veliko unijo, idejo Fosterja.

To je tudi bila krasna delavska konvencija! Vse se mi zdi, ko bi se bili skupaj zbrali K. K. K. in da se danes delavci ne borijo več proti izkoriščanju pač pa proti sebi in svojim drugovom.

Ako so današnji delavski voditelji res sposobni, da zastopajo ameriški delavski razred in ga vodijo do skupnega cilja zmage delavstva? Če so, zakaj se torej bojijo. Zakaj se proti največjim delavskim protivnikom sami tožijo, da se jim izmičejo tla in jim preti nevarnost? Najbolje je, da resignirajo in dajo mesta takim ljudem, ki bodo delavstvo vodili do končne zmage in ga ne bodo denuncirali, kot se to vrši danes.

Kaj si delavci mislijo od svojih zastopnikov, kateri jih obtožujejo. Škandal povzročajo sami in so tako nizkotni, da jih ignorira celo buržoazni tisk. Ni treba večjega škandala in ne komentarja k temu. — **J. Stančič.**

Meadowlands, Pa. — Ker sem zadnjič obljubil, da se bom zopet kaj oglasil, prosim za malo prostora v listu, da opišem, kao se nam godi v tej brezverski naselbini, kakor omenja 'poročevalec' v 'Edinosti' z dne 8. septembra. V št. 110 pravi, da je postal pokojni Paul Bizjak žrtev socialistov in brezverskih časopisov. Urednik 'Edinosti' pa dostavlja, da on gotovo pozna razmere, ker živi med njimi. Jaz mislim drugače. Ako dotični "poročevalec" "Edinosti" piše resnico, naj se v prvi vrsti podpiše pod dopis s polnim imenom. Ni treba blatiti po časopisih tukajšnjih Slovencev. Dobro jih poznam, da so poštenjaki, saj med njimi živim že dolgo let. Niso tako slabi, kot bi jih rad on očrnil, pa naj čitajo kar hočejo: "Prosveto", "Edinost", "Ave Marička" ali "Glas Svobode", ali hodijo v cerkev ali ne. Vsak ima svoje prepričanje in pa prostost, da gre kamor hoče. In človek naj pride v katerokoli hišo, povsod je pri tukajšnjih Slovencih gostoljubno sprejet. Torej ni tako kot pravi "poročevalec" v "Edinosti", ki se menda sramuje svojega imena.

S tem, da je bil rojak Paul Bizjak ustreljen, še ne vemo, kdo je bil storilec ali krivec. Ako je omenjeni rojak v zaporu, je vsled kršenja Volsteadove postave, ni pa radi umora. Sedaj imajo v zaporu nekega črnca, ki je baje zapleten v to afero. Prijet je bil v Willingu, W. Va., in ž njim tudi nekdo drugi.

Slišal sem od tukajšnjega detektiva na lastna ušesa, da omenjeni rojak ni kriv in da bi on ne bil pobegnil, pa bi bilo vse dobro. Kot sem zadnjič omenil, da vsaka stvar pride na dan, tako bo tudi ta. Le potrpljenja je treba. Pravica ima v rokah vso stvar in ko bo rešena, bo končano vse nepotrebno govorjenje.

Ni moj namen, da bi koga zagovarjal ali žalil. Treba je le, da javnost izve, da nismo tako hudobni in pijani, da bi se streljali kakor muhe in nikake nevarnosti ni med nami. Ker se tiče Volsteadove postave, pa ne moremo radi kršenja sramotiti rojaka. Saj vendar vedno čujemo, da jo kršijo ne samo navadni delavci, temveč celo višji uradniki. To bo brškone tudi dogajalo toliko časa, dokler bo Volsteadov zakon.

Poročati moram, da me je dne 19. julija zadela nesreča v premogokopu, da še zdaj nisem sposoben za nikako delo. V tem času je bila bolna tudi moja žena. Zahvaliti se moram vsem rojakom, ki so me obiskali začasa bolezni v bolnišnici in doma ter mi kaj pomagali. Posebna hvala moji sestri Josefini za pomoč v času bolezni.

Iz starega kraja sem dobil pismo od brata, ki se pritožuje, kako slabo je pod fašistovsko vlado in kako teptani so Slovenci, ki imajo plačevati velike davke od vsake najmanjše stvari. Pravi tudi, da ne dobiva "Prosvete" ter da jo težko pogreša, posebno pa da se mati zanima za list; čeprav je že stara, vseeno rada čita "Prosveto". Ne misli si, da bo radi tega pogubljena, kot to trdijo naši, ki kazijo mir.

Lep pozdrav vsem rojakom širom Amerike, posebno pa bratom in starišem v starem kraju. — **Andrej Gruden.**

SLIKE IZ NASELBIN.

West Duluth, Minn. — Dalj časa se že nisem oglasil v javnosti, zdaj me pa veže dolžnost, da napišem par vrstic. V začetku tega meseca sem se nahajal v Chicagu in porabil priliko ter se oglasil v gl. uradu S. N. P. J. Človeku nekoliko vztrepeta srce, ko pride v tak kraj, misleč si, da je obiskal nekaj svojega ,počuti se kakor doma.

Spoznal sem se osebno z našimi uradniki in drugim osobjem, katero srečanje je napravilo name dober vtis. Pomenkovali smo se o različnih stvareh in previdel sem, da uradniki delajo po svojih najboljših močeh za koristi jednote.

Poslopje je po mojem mnenju premalo in če članstvo sprejme predlog za lastno tiskarno, bi bilo menda najboljše ,da se podaljša poslopje za tiskarske prostore ter če je mogoče naredi še eno nadstropje. Celo nadstropje bi se dalo prirediti za dvorano, kjer bi potem lahko kdaj imeli konvencijo.

Zahvalimo se predsedniku Cainkarju za prijaznost, ker je razkazal toliko zanimivega in poučnega. Tako se zahvalimo družini Špan iz So. Chicaga za radodarnost in sploh vso postrežbo. Upam, da bo prilika nanesla ,da bom vsem skupaj lahko nekoč povrnil.

Sedaj pa malo o domačih stvareh. Društvo "Leo Tolstoj" je dalo na glasovanje predlog, če je članstvo zadovoljno plačevati deset centov mesečno za sklad društvene dvorane. S tem mislimo začeti finančno podlago za zgraditev svojega lastnega doma za New Duluth in Gary, katerega jako potrebujemo. Bratje in sestre, vrnite dopisnice o tem tajniku po pošti ,samo križ naredite in vrnite jih nazaj. Delujmo za izvršitev ideje Narodnega doma, kar bo v ponos Slovanov.

Naše društvo šteje okoli 120 članov in če se primemo vsi dela, bomo kmalu imeli dom. Če se pa pridružijo druga društva ,bo še prej. Sklicali smo to poletje tri seje, a žal, tistih, ki so najbolj vpili za N. D. ,ni bilo k sejam.

Torej smo sklenili pri društvu "Leo Tolstoj", da bomo mi delovali dalje za to idejo. Upam, da bomo druga slovenska društva storila isto.

Ne vem, kaj je vzrok, da se članstvo v zadnjih časih ne udeležuje sej. Od stodvajset jih pride k seji kakih dvajset članov. Kje pa je ostalih sto? Bratje in sestre, ali se ne spomnite vaše dolžnosti? Vsaj enkrat v mesecu pridite k sejam, da bo šlo lažje dele naprej. Več glav več ve. Gotovo je, da pride včasih do ostrih opazk, da bi se držali proč od sej, a tudi meni ni vse po volji ter mi včasih zavre kri, ali zamere ne držim proti nikomur in udeležim se vsake seje. Članov, ki delajo ali so bolni, se to seveda ne tiče, pač pa takih, ki so doma in vem da jih je več, ki imajo čas, a ne pridejo samo radi tega- ker se štejejo užaljenim radi kakih opazk ali pa ker jim ni bilo vse po volji.

Bratje in sestre, če hočemo biti logični, moramo to pustiti na stran, kajti, če bi bili vsi taki, bi ne imeli SNPJ., ne imeli bi drugih jednot in zvez in tudi ne Združenih držav ameriških ne, kajti na vseh sejah, društev, jednot, zvez ali zakonodaj pride včasih do ostrih osebnih opazk. Ali ko so se je ali zborovanja končana, se pozabi vse sovraštvo, kar je tudi pravilno.

Ne upam dočakati ,da bi se vsi ljudje strinjali s kako idejo. Včasih moramo popustiti in čeprav neradi, se podati temu, kar sklene večina ,a včasih tudi manjšina.

Torej še enkrat: Pozabite jezo in udeležujte se saj številnejše, pa bodo naši zaključki boljši. Poglejmo rezultat splošnega glasovanja. Največ članov je glasovalo za ali proti predlogu št. 333, in to je 9924. Kje je bilo drugih dvajset tisoč članov, da se niso udeležili glasovanja? Vidite, člani, tu ne vlada večina. Če bi bili volili vsi člani, bi bilo morda izpadlo drugače. In čeravno ne, bi bil človek vsaj uverjen, da tako hoče večina. Na ta način, ker se niso udeležili vsi glasovanja, bo gotovo dosti "kikarjev", čeravno nimajo pravice jemu oporekati.

Upam ,da se bo splošnega glasovanja št. 2 udeležilo večje število članov.

Ravno tako je pri društvu, če se seje udeležuje samo dvajset članov izmed 120. Vedno je manjšina, ki vodi društvo in dela zaključke. Pridite torej na seje vsi, če le mogoče.

Bratski pozdrav! — **John Kobi.**

Homer City, Pa. — Z delom gre tukaj slabo. V jamah delajo po dva do tri dni v tednu. Samo v dveh jamah delajo že dva meseca s polno paro. Ali v teh jamah je joj. Ko pridejo rudarji zvečer od dela domov, se ogledujejo pleča in rame, kajti krvave so.

Osemnajstega septembra so bile primarne volitve. Zanimanje za volitve je bilo veliko. Takega političnega boja še menda ni bilo tukaj. Ves dan so drdrali avtomobili po cestah. Kako so volilci volili, pa pokaže bodočnost.

Imamo tudi socialistični klub, ki dobro napreduje. Žal je, da nimamo moža, ki razume dobro angleški jezik, da bi ga postavili svojim kandidatom za mestnega svetovalca. Upam pa, ko naša mladina odraste, da bo bolje. Zato priporočam našim bratom: "Dajte otroke v šolo."

Tukaj imamo društvo štev. 290 SNPJ., ki zelo hitro napreduje. Člani se prav dobro razumejo med seboj. Dalje imamo društvo 103 SSPZ., ki seveda tudi dobro napreduje. Dne šestega oktobra zvečer priredi društvo veselico v Slovenskem narodnem domu. Na veselico so povabljeni vsi rojaki od blizu in daleč. Pozdrav čitateljem Prosvete. — **Frank Babitch.**

(Druge "Slike" na 6. strani.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem po širni Ameriki, da nam je kruta smrt vzela iz naše srede našo drago mater oziroma soprogo

FANY BLAŽIČ.

Preminula je po kratki a zelo mučni bolezni v starosti 35 let. Bila je rojena v Blagovici na Kranjskem. Tukaj zapušča mene žalujoča soproga in tri nedorasle otroke, ter tri sestre v Nemčiji. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so jo obiskali za časa njene bolezni, ter nam izkazali svoje sočutje. Posebno lepa hvala vsem, ki so darovali krasne vence in vsem, ki so jo spremili k zadnjem počitku na pokopališče. Tebi draga žena in mati pa bodi lahka ameriška zemlja, počivaj mirno. Spomin na Te nam bode ostal v naših srcih do naših zadnjih dni. Žalujoči ostali: Louis Blažič, soprog. Louis Jr. Rosie in Fany, otroci. Butte, Montana.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahajajo moji trije bratranci po priimku Flis, njih prva imena niso znana. Ime njih očeta je Tomaš Flis, rojen v vasi Sv. Leonard, (pri Gamanjdih gorah) pri Laškem Trgu (Markt Tiffar), na Štajerskem. Umrl je v Ameriki še leta 1908 in je zapustil svoj lastni dom in tri sinove. Uljudno prosim člane in čitatelje lista, ako so komu znani njih naslovi naj mi to naznanijo, ako bodo pa oni sami čitali ta oglas, naj nemudoma sporoče svoje naslove meni bratrancu Joseph Flis. In sicer na naslov: John Janežič, P. O. Box 65, Fredericktown, Pa. (Wash. Co.) (Adv.)

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj brat Frane Ružič po domače Jožetov, rodom iz Zaluk. Iščem ga jaz njegov brat Johan Ružič, prišel sem pred kratkim iz stare domovine in bi rad vedel za njegov naslov. Rojake prosim, če kdo ve za naslov naj mi to naznani, če bo pa sam čital ta oglas, naj se prijavi svojemu bratu na naslov: Johan Ružič, P. O. Box 91, Bessemer, Pa. (Adv.)

NAROČITE

klobase iz čistega prašičevega mesa, prekajene z hickory lesom in poslane iz farme direktno na vaš dom poštnine prosto po 35c funt. Naročilom priložite Money Order.

BAJT & LIPOLD, Naylor, Mo.

Vse bolehne ženske morale bi to čitati. Čitajte to ako ste zdravi.

Vsaka ženska trpi več ali manj na tem svetu v svojem življenju in nam je dobro znano kako ženske trpe. Sicer pa ni potrebno, da prenašajo vsa ta trpljenja mnogo v svojem življenju, na miljone žensk se zna danes že ogniti teza trpljenja in to vsled tega, ker vedo kakšna zdravila morajo jemati, da jim pomaga. Eno teh pravih zdravil je LAXVIBUR COMP., katerega uživa miljone žensk in na tisoče zdravnikov priporoča to zdravilo za ženske vsak dan v letu. Laxvibur Comp. je pravo zdravilo za ženske, ki drži mrtvaško znamenje od vrat vaše hiše pred in ohrani marsikatero žensko pred zdravniškim nožem in operacijami. Ozdravlja ženske pred raznimi boleznimi in ojačuje njih zdravje. Laxvibur Comp. je izboljšal stanje te marsikatere ženske slabosti in bolezni. Vsaka bolezen, ki se pojavi pri ženskah najpak pusti več ali manj svoja znamenja. Zbledeli obraz, oslabla oblika života, povzroča jezo, vas oslabi in napravi stare predno je čas zato. Kdo sploh hoče biti stara ovela grdo izgledajoča ženska? Njeno življenje je potem navadna zavržena. Laxvibur Comp. je zdravilo za ženske periodične bolezni.

Ve bi morale jemati to zdravilo ako imate navedno perilo, oslabelost, omedlevico, bolečine, zgubo slasti do jedi, bledavost, bolečine na obistih, mrzle roke in noge, mraz po životu, vzdiganje v grlu, omotico, slabo delujoče srce, bolečine okrog srca, nervoznost, kronični glavobol, pelaske in bolečine v šlodcu, bolečine v kriku in med ramami, slabo prebavo, bolečine pri odtekanju vode, vročico na notranjih organih, zgubo spanca, srbečico, zaprtnico, bolečine v udih, zgubo spomina, bolečine v kogah, melankoliko, in splošno oslabelost. Naročite si dobrega zdravila, ki je slavno med ženskami in kvaliteta bodete dnevu ko ste opazila ta oglas. V treh kritičnih periodah ženskega življenja, dorast v dekliško dobo, žensko dobo že posebno ob nosečnosti in pri takozvani spremembi ženskega življenja, Laxvibur Comp. za ženske bolezni je neprecenljive vrednosti.

Dovolj Laxvibur Comp. zdravila za zdravljenje stane le $10.45 je pa vredno miljone za bolnice, se vam pošlje po sprejemu denarja v priporočenem pismu ali Money order poslan v pismu. Naslov: LAXAL MED. CO., Dept. 54, 909 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Zavarovalnina zavoja že posebej. (Opomba: Vsa korespondenca ostane tajna.) — (Advertisement.)

CUNARD ANCHOR

Ali nameravate dobiti rojake v Ameriko?

6426 Jugoslovanov bo letos prišlo v to dobelo.

Naj Cunard proga pomaga Vašim rojakom da dobijo potne liste, viziranje ter jim da potrebna navodila, ki so potrebna za potovanje v Ameriko.

Vse potnike spremljajo do parnika družbini uradniki brez kakega posebnega doplačila. Potnikom, ki imajo Cunardove vozne listke, niti der ni treba čakati, ker odpluje iz Evrope vsakrat v tednu kak parnik te črte. "Vozni listki Cunard proge so veljavni za najhitrejše parnike na svetu." Za nadaljna pojasnila se obrnite na najbližjega zastopnika.

CUNARD LINE,
140 N. Dearborn St.,
Chicago, Ill.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladčičarjem in v prodajalne čebelnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6601 Superior Avenue, Cleveland, O.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Teršelj, Box 92, Henderssonville, Pa., John Geršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 236, Moon, Run, Pa. John Grdanjo, 14621 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Mare, Box 166, Bubl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3630 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5506 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alič, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Jožko Ovca, 3630 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delaje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljaje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljaje Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljaje na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VAŽNO!

Starokrajske Banke, naprimer:
SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB,
PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA, ZAGREB,
FRANCOSKO-SRBSKA BANKA, BEOGRAD,
plačajo na terminirane uloge do 6% na letne obresti.

Ako nameravate poslati vaš denar na hranilne uloge, pošljite mi dolarje in jaz bom te preračunal v dinarje in jih odposlal v stari kraj. VLOŽNO KNJIŽICO vam čimpreje preskrbim.

DOPREMLJAM ROJAKE IZ KRAJA!
POTNIŠKI ODDELEK! VLOŽNI HRANILNI ODDELEK!

Pišite za pojasnila!

EMIL KISS BANKIR
133 Second Ave., New York City.

NOVA KNJIGA! NOVA KNJIGA!

"Pater Malaventura"

in

"V kabaretu"

Spisal Zvonko A. Novak. Ilustracije narisal Stanko Žele.

Izdala in založila Književna matica S.N.P.J.

Povest iz življenja ameriških frančiškanov. To je prva slovenska knjiga v Ameriki, ki ima izvirne slike. Fina trda vezba. Stane $1.50 s poštnino vred. Rojaki, sezite po tej knjigi, ne bo vam žal!

Naročbe sprejema

Književna Matica S. N. P. J.
2657-59 So. Lawndale Ave., Chcago, Ill.

Izpolnite, izrežite in pošljite na gornji naslov sledeči

NAROČILNI LISTEK.

Književna matica S. N. P. J.,
Chicago, Ill.

Tukaj pošiljam $1.50 za knjigo "Pater Malaventura" in "V kabaretu", katero mi pošljite takoj poštnine prosto.

Ime .....

Naslov .....

.....

(Opomba: S tem listkom je treba tudi poslati denar.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $6.00 per year.
"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Augusta 31-23) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NOVA ČRNOROKARSKA METODA.

Dozdaj je bilo črnorokarstvo razvito le med Italijani in Italijani so prišli zaradi črnorokarstva na slab glas med ameriškim ljudstvom. Dogodki zadnjih tednov pa govore, da je pričelo kliti črnorokarstvo tudi med Slovenci. Med poštenimi slovenskimi delavci ni črnorokarjev! To je pribita resnica! Ali s poštenimi slovenskimi delavci je prišel v Ameriko tudi element iz najnižjih človeških nižin, ki ni marai delati v starem kraju in se skuša preživeti tudi v Ameriki po metodah, ki so v navadi v človeških nižinah. Tega elementa sicer ni dosti med Slovenci, ampak tukaj je. Zato je pa treba delati na to, da se ta element iztrebi s korenino vred in pošlje tje, odkoder je prišel v Ameriko, da ne bodo vsi Slovenci trpeli na ugledu.

Čitateljem je znano, kako je anonimen obrekovalec oblatil v dopisu v Glasu Naroda Tony Osredkarja, da se je obesil in da so pod njim našli prazno steklenico žganja, v njegovem žepu pa Prosveto. Dokazano je bilo, da je bil dopis zlagan od prve do zadnje črke. Uredništvo Glas Naroda je dalo obrekovanemu rojaku zadoščenje na ta način, da je priznalo, da je dopisnik poslal lažnjivo vest.- Uredništvo je povedalo, da uredniška tajnost sega do gotove meje in če dopisnik ne da obrekovanemu rojaku zadoščenja, je tudi uredništvo odvezano uredniške tajnosti.

Uredništvo je v tem slučaju ravnalo pravilno, kajti uredniška tajnost velja za poštene ljudi, nikakor pa ne za ljudi, ki namenoma drugim kradejo poštenje in spravljajo list v nevarnost tožbe.

In kaj mislite je sledilo? Ali je mogoče tisti, ki je grdo napadel Osredkarja dal zadoščenje po krivici napadenemu rojaku? Kajpaše!

Dne 22. septembra t. l. je prejel Tony Osredkar pismo, ki se glasi dobesedno:

"Na Koktonu
Pozor
Komunist!
Odloga imaš 24 ur da se izmufaš od tukaj. Ako ne gorje tebi!"

Zdolaj od besedami je narisana mrtvaška glava. Črnorokar se ni poslužil pisave, ampak je narisal tiskane črke.

Pismo je pravo črnorokarsko pismo, kakršnih se poslužuje italijanska črnoroka proti svojim žrtvam.

Uprašamo, ali bomo Slovenci trpeli take reči med sabo? Ali bomo molčali, kadar se dogajajo take reči. Rojak Osredkar ne bo molčal in oddal bo pismo poštnim oblastim, da izslede črnorokarja, ki je oddal to pismo dne 21. septembra na pošti ob osmih zjutraj v Cocetownu. In rojak Osredkar bo popolnoma pravilno ravnal, ako se obrne do poštnih oblasti, da se slovenski črnorokar nauči, da so taka dejanja kaznjiva.

Zdaj pa vprašanje na slovensko javnost. Ali je uredništvo še moralno obvezano zamolčati ime lažnjivega dopisnika, kadar se dogajajo take reči? Pametni ljudje bodo rekli, da ne. Kajti kdor zlorablja uredniško tajnost, da oblati drugega rojaka s popolnoma izmišljenimi pripovedkami in mu kasneje pošlje še grozilno pismo, mesto da mu da zadoščenje, ne zasluži drugega, kot da se ime takega človeka izroči slovenski javnosti, da ga pozna. Kolikor preje bo slovenska javnost poznala take ptičke, ki se skrivajo za hrbtom urednika pri svojih lažnjivih dopisih, poleg pa še pošiljajo grozilna pisma, kakeršnih se poslužujejo italijanski črnorokarji, toliko bolje zanjo, ker bo kmalu izčiščena ljulika, ki se je vtihotapila med poštene slovenske delavce, ko so se izseljevali v Ameriko.

Ako se ta dogodek pusti na miru in se ne izravna tako, kot se mora izravnati pravilno, bodo temu zgledu sledili drugi elementi iz človeških nižin. Ostalo mogoče ne bo samo pri grozilnih pismih, ampak sledila bodo tudi dejanja. Vse je mogoče!

Rojak Osredkar ni več varen svojega življenja! In če se njemu skrivi le las na glavi, tedaj bo Slovenska narodna podporna jednota, oziroma njeno vodstvo poskrbelo, da se izve ime malopridneža; ki je poslal Glasu Narodu lažnjivi dopis, in da ta človek prejme to, kar mu gre po postavah.

Kajti nihče ne more tajiti, da ni zveze med lažnjivim dopisom in grozilnim pismom.

Črnorokarstvo med Slovenci v Ameriki se mora izstrebiti, kajti črnorokarska dejanja se kaznjiva hudodelska dejanja! Slovenci pa ne maramo veljati v očeh ameriške javnosti kot črnorokarji!

Kako je z izrednim kongresnim zasedanjem.

Administracija je priznala, da nima nobenega načrta za odpomoč hudim stiskam poljedelskega prebivalstva. Obenem pa se zdi, da ne mara vpoštevati nobenih predlogov, ki jih ji je nasvetovala kmečka organizacija, upaje, da bo na vsak način rešen ta neprijetni položaj brez vladnega posredovanja.

To je stališče predsednika Coolidga, kakor se je zaznalo iz Bele hiše včeraj popoldne. Poročila, češ, da se je kabinetna seja pečala včeraj s poljedelskim problemom, je zanikala izjava, ki pravi, da se ni mogel kabinet pečati s kmečkimi zadevami, ker še ni poljedelski tajnik Wallace skončal tozadevnih preiskav. Nadalje je bilo tudi povedano, da ne bo kongres sklican sedaj na izredno zasedanje, dasi je predsednik Coolidge že nekoliko mislil na kaj takega. Kongres se snide čez dobra dva meseca na svoje redno zasedanje, če se ne pripeti kaj takega, kar bi zahtevalo izredno sklicanje.

Senator Borah se je pravkar vrnil s svojega trimesečnega potovanja po poljedelskih krajih ter sporočil predsedniku, da so kmetje v jako hudih stiskah, ki zahtevajo nujno odpomoč. Izjavil pa se je k temu, da bi rajši videl, če bi predsednik sam nasvetoval odpomočno legislacijo. Ali ima senator kak lasten načrt, ali ne, ni gotovo.

Kljubtemu, da je predsednik Coolidge že večkrat poudarjal svojo pripravljenost za sklicanje našega kongresa na izredno zasedanje, če bi imel pri rokah kak program, ki se dal predložiti kongresu v pretres in razmotrivanje, pravijo kmečki zastopniki, da imajo takšen program in da so ga mu tudi predložili.

Program zahteva takojšno odpomoč na podlagi uveljavljenja takozvane Sinclair-Norrisove zakonske osnove, po kateri bi naj vlada po nanovo ustanovljeni korporaciji kupovala pšenico in druge preobilne kmečke pridelke, ki jih ne more prodati kmet, ter jih ob priliki prodala tu in v tujini.

Sinclair-Norrisova predloga je bila potisnjena nastran, pravijo kmečki zastopniki, ker bi odstranila z vratu nesrečnega kmeta zadrgo, ki jo imajo sedaj verižniki in druge mogočne skupine radi tega, ker ne more kmet spraviti svojih pridelkov na trg. Če bi vladna korporacija pokupila po primerni ceni preobilne pridelke ter jih obdržala, dokler bi ne bil trg zadosti stalen, bi ne bil na izgubi nihče drugi kakor edinole verižnik.

Za končno odpomoč predlagajo kmečki zastopniki težje obdačenje kmečke zemlje, pri čemer bi naj bila izvzeta kmečka poslopja, nadalje sistem žetvenega zavarovanja, vladna posojila kmetom pod tako ugodnimi pogoji, kakor jih dovoljuje drugim skupinam ameriškega prebivalstva, in obratovanje železnic po enotnem vladnem sistemu za služnost namesto za spekulativne profite.

Sredi strašansko nakopičenih poslov, ki bodo zahtevali vso kongresovo pozornost v mesecu decembru, ni misliti niti na takojšno odpomoč, niti ne na končno rešitev kmečkih problemov. Cela kopica dovolitvenih predlog, med katerimi jih je nekaj, ki se bo dalo o njih razpravljati na dolgo in na široko, bo zahtevala skoro cel čas rednega zasedanja. Zastrantega se je bati, da ne bo prišlo poljedelsko vprašanje niti v postev v prihodnjem kongresu.

Sklicanje sveznega kongresa šest tednov pred rednim zasedanjem bi edino ustvarilo tak položaj, da bi mogel kmet upati na primerno vpoštevanje kmečkega problema, trde kmečki zastopniki.

Letna konvencija Ameriške delavske federacije.

Washington, D. C.—Fed. Press. — Predsednik Ameriške delavske federacije Samuel Gompers je odšel s štirinajstimi uradniki in štabom stenografov in klerkov iz Washingtona v Portland, Ore., kjer se snide dne 1. oktobra trinštirideseta letna konvencija Ameriške delavske federacije.

Seja organizacijskega eksekutivnega odbora se bo vršila v Portlandu nekaj dni pred otvoritvijo konvencije, da pripravi za razpravo več organizacijskih zadev. Med temi bo tudi zadeva seattlskega centralnega delavskega sveta, ki ga je poslal eksekutivni odbor Ameriške delavske federacije radi njegovega radikalnega delovanja na odgovor.

V Portlandu se snide Gompers z Williamom Z. Fosterjem. Ta je ravnatelj strokovne unijske izobraževalne lige in voditelj radikalnih sil, ki bodo poizkušala pridobiti federacijo za prijateljske odnošaje s sovjetsko Rusijo, za neodvisno politično delavsko stranko in za eno veliko unijsko idejo.

O tem, da ne bo federacija nitti za las popustila v svojem tradicijonalnem stališču napram Rusiji in sovjetski vladi, nadalje v svoji politiki, po kateri plačuje svoje politične prijatelje in kaznuje svoje politične sovražnike, in v ohranitvi sedanje organizacijske oblike, so zatrdno prepričani uradniki Ameriške delavske federacije. Izjalovljenje Fosterjevih prizadevanj na konveneiji delavske federacije illinoiške, ki se je vršila pred nekolikimi tedni v Decaturu, Ill., navajajo za zadosten dokaz temu, kakšno stališče zavzema Ameriška delavska federacija glede vseh omenjenih vprašanj dandanes.

Med problemi, s katerimi se bo imela konvencija Ameriške delavske federacije pečati na svojem štirinajstdnevnem zasedanju, so tudi naslednji:

Imigracija. Delavski položaj na Porto Ricu, ki ga bo zastopal na konveneiji senator Iglesias. Mednarodna pridružitev. Organizacija jeklarskih delavcev. Postavodaja otroškega dela. Stališče Ameriške delavske federacije napram "amendmentu ženskih pravic," ki ga je predložila narodna ženska stranka. Sodna prepoved v delavskih sporih. Okrnitev oblasti najvišjega sodišča, kadar gre za tolmačenje postav v smislu zvezne ustave. Ustanovitev novih in razširitev starih strokovnih unijskih razredov za pospeševanje izobraževalne kampanje med organiziranimi delavci. Pomoč za kooperativno gibanje v Združenih državah.

Spor med stavbinskim strokovnim svetom Ameriške delavske federacije in mizarji, katerih 350,000 se jih je odcepilo od sveta, pride na razpravo. Če bo ta spor poravnan zadovoljivo za obe stranki, se mizarji in tesarji zopet vrnejo v krog Ameriške delavske federacije.

Kakor pričakujejo, se bo konvencija odločno izrekla proti kukluksovski organizaciji in ponovno poudarila svojo oposicijo proti prohibičnim postavam.

Okoli 500 delegatov se bo vdeležilo konvencije. Pričakovati je, da pridejo delegatje tudi iz Kanade in Anglije.

Morilni stroj.

Ako kateri stroj zasluži ime morilni stroj, tedaj gre ta naslov po vsej pravici avtu. Samo v Chicagu je bilo od novega leta sem do smrti povoženih 507 oseb. Številka je strašna in pove, da avto ubije povprečno dve osebi na dan.

Zdaj avto povozi otroka, ki se brezskrbno igra na ulici, pa zopet moža v najlepši moški dobi, ki previdno stopa prek ceste. Nihče ni varen več življenja, ako hodi peš po ulici.

Tako se ne godi samo v Chicagu. Tudi v drugih mestih, katera imajo živahen promet z avti, so žrtve številne.

Zanimivo bi bilo, da bi se vsako leto sestavila natančna štatistika o ljudeh, ki postanejo žrtve tega modernega morilnega stroja. Ta štatistika bi morala biti razglašena po vseh mestih, da bi se končno vendar vzbudila javna vest. Kajti dokler se ne vzbudi javna vest in ljudstvo ne bo glasno zahtevalo, da se nekaj ukrene, da se zniža število žrtev avta, toliko časa zastonj pričakujemo odpomoči proti temu morilnemu stroju, ki pomori in pohabi v enem letu toliko ljudi, kot najbolj krvava bitka z modernim orožjem.

Ustanovila so se društva za obrambo proti jetiki, raku in drugim nevarnim boleznim, ker se zakonodajni zbori niso pobrigali, da se nekaj stori proti omejitvi takih nevarnih bolezni. Ali zdi se, če pojde tako naprej in se ne bodo ganili v postavodajnih zborih, da se bodo morala snovati družbe ali društva za obrambo proti avtu.

V Chicagu ni nihče več varen svojega življenja, ko stopi na ulico. Zdaj ti avto povozi človeka na cestnem križišču, prihodnjič pridrvi v prodajalno in ubije tam človeka, ali ga pa podere na tla in ubije na stranskem hodniku, ki je zgrajen za pešce. Tako je menda tudi v drugih mestih.

Meteoriti.

Največja zmota gotovih ljudi (lahko se reče, večine) je, ker nikakor ne morejo zapopasti največje resnice, da se vse, kar je, neprenehoma izpreminja. Ako kdo čepi vse svoje življenje ne enem mestu, tedaj misli, da ves svet čepi z njim vred in bo čepel za njim. V preteklosti vidi le ono, kar podpre njegovo čepenje, drugega ne vidi; bodočnost mu je nadaljevanje preteklosti.

Taki ljudje so živi fosili, mrtva masa.

* * *

Naša doba ni edina, ki je udarjena s takimi mrtvo-živimi ljudmi. V vsaki zgodovinski dobi so bili in svetla bodočnost tudi ne bo brez njih.

"Tako je bilo in tako bo . . . Tako je Bog naredil in tako ostane . . ."

Če bi vsi ljudje od vseh začetkov tako mislili, bi bilo človeštvo še danes v brlogih pod zemljo ali na drevju. Tako pa so brlogi 50,000 let za nami in človek je z orjaškimi koraki prebredel dobo kamnitih sekir, dobo brona in železa, dobo jekla in prikorakal v dobo elektrike.

Vse to korakanje, ves kulturni, ekonomski in socialni napredek je delo manjšine — delo energičnih, vsečivih ljudi, ki so šli in še gredo preko mrtve mase in so pohodili vero "tako je bilo in tako bo," čeprav so morali v neštetih slučajih plačati drzne korake s svojim dragocenim življenjem.

Mrtva večina je dobra le za eoklijo in za ubijanje vsega dobrega, živa manjšina pa dela, ustvarja stopnice v svetle višave, gradi zgodovinske mejnike in vleče voz napredka. Človeška družba bi bila že davno zgnila in poginila, če bi ne imela v sebi energične revolucionarne manjšine, ki jo neprenehoma peha in vleče dalje in dalje, vedno naprej in naprej po težkih, strmih in grampavih potih.

* * *

Te dni so zborovali ameriški bankirji. Brisbane jim je dal prijateljski nasvet, naj poskrbe, da ostane denar inozemskih delavcev v Ameriki.

"Na miljone dolarjev gre vsako leto v stari kraj. Ta denar bi moral ostati v Ameriki. Kajti, kjer je denar, tam je srce in duša. Dokler inozemci pošiljajo denar v staro domovino, je njih srce v stari domovini; če pa ostane njih denar tukaj, bo tudi njihovo srce gorelo za Ameriko."

Tako poje Brisbane bankirjem. Ne smejmo se! Bridka resnica zija iz teh besed. Kjer je denar, tam sta povprečno srce in duša. Kjer ni denarja ,tam ni srca, ne duše.

To sicer ne pomeni, če kdo pošlje par dolarjev staršem, bratu ali sestri, ženi in otrokom v staro domovino, da je obenem poslal srce v Jugoslavijo. Pomeni, da je Brisbane zopet enkrat nekaj priznal: kjer je kup denarja, tam je srce, duša, vpliv, moč, domovina, pravica in Bog.

* * *

Politična demokracija je velika sirota te dni. Sirota je zato, ker bi rada bila to, kar ni več. Res, takozvana demokracija je že davno mrtva. Kjer še straši, je potvara.

Tudi na Angleškem in v Ameriki je demokracija le na papirju in v himnah. Takozvana vladajoča večina je umetno kamoflažirana manjšina, ki se vzdržuje na površju z lažjo in prevaro. Prava večina ne vlada nikjer.

Poglejte v naš kongres! Tam sede — nam pojejo — predstavniki ljudstva. Katerega ljudstva? Mar delavnega ljudstva, mezdnih delavcev in farmarjev? Kaj so ti predstavniki po poklicu? Petindevetdeset odstotkov je advokatov! Mar advokatje tvore 95 odstotkov ameriškega ljudstva? Smešno! Manj ko pol odstotka jih je.

Predstavniki v kongresu predstavljajo velike denarne interese, ne pa ljudstva — in to ni demokracija.

Delavci in farmarji tvore 95 odstotkov prebivalstva. Kadar bodo imeli tudi 95 odstotkov predstavništva, tedaj bo v Ameriki prava demokracija.

* * *

Svet gre zdaj skozi dobo trenotne reakcije. Evropa je vrgla masko lažidemokracije od sebe in povsod vstajajo diktature kapitalističnega razreda pod črno zastavo fašisma. Fašistična diktatura je razgaljen sistem kapitalizma in buržoazije, ki sta si brat in sestra. Dokler je mogla, je ta dvojica cijazila na parlamentu, zdaj pa, ko ne more več, je poslala parlament k konjedercu.

Prav lahko se zgodi, da vsa Evropa, razen Rusije, obleče črno srajco in potem napade Rusijo. V Ameriki mogoče dobimo diktaturo kukluksklanovcev ali legijonarjev.

Pot, po kateri hodi človeštvo, se vleče čez hribe in doline. Zdaj gre navzdol v dolino, nato pojde zopet navzgor.

K. T. B.

Nesreč z avtom se dandanes toliko zgodi v enem dnevu v Združenih državah, da bi napolnile stopce največjega dnevnika, ako bi se priobčile vse.

Kadar nastanejo take razmere, je treba misliti na to, da se jim napravi konec.

Nekateri sodniki so poizkusili z ostrimi kaznimi. Imeli so nekaj uspeha, toda popolnega niso dosegli. Kazen samanasebi ne odpravi takega zla, ko se je enkrat ukoreninilo v tako veliki meri kot v Ameriki. S primernim podukom bi se dalo veliko več doseči kot z ostrimi kaznimi. Najprvo je pa treba ljudi podučiti, da je človeško življenje najdragocenejši zaklad na svetu, ako se hočejo doseči uspehi. Dokler se ljudstbo ne zaveda te resnice in misli, da je denar več vreden kot človeško življenje, pa ne bo uspehov in avti bodo morili, kot more dandanes.

DELAVSTVO NA PORTO RICU STRADA.

Washington, D. C. — Ker vlada na Porto Ricu velikanska brezposelnost, in ker je delavska mezda v mnogih slučajih strašno majhna, preti tamošnjim delavcem in njihnim družinam lakota. Zastrantega so se posebno kmečki delavci obrnili do portoriškega governerja Townerja, naj bi gledal na to, da bi dobili delo pri gradnji javnih naprav.

Apel, ki ga je delavstvo predložilo governerju Townerju po uradnikih poljedelskih unij štev. 12005 in 12006, udruženih z Ameriško delavsko federacijo, je bil objavljen tukaj danes.

V apelu je povedano, da so delavci v strašni bedi vsled brezposelnosti, in njihne družine nimajo sredstev, da bi si mogle kupovati vsakdanje potrebščine. Dela je po nekaterih plantažah po par dni na teden. Mezda je po 75 centov na dan.

"Trgovec nam ne mara več dajati blaga na upanje, ker ve, da mu ne moremo plačati napravljenega dolga," pravijo delavci v svojem apelu. "Naše razmere so obupne. Svojih družin ne moremo več preskrbovati niti z najnujnejšimi vsakdanjimi potrebščinami. Naše žene in naša deca nas prosijo le kruha.

"Edina odpomoč naši bedi bi bila gradnja javnih naprav. V Viequezu je določeno, da se imajo tamkaj zgraditi velike javne naprave. Nadalje je treba narediti ceste, ki bodo otočanom v velikansko korist. Ne da se misliti, da bi morale naše družine umreti gladu, ali da bi se morali mi poslužiti nepoštenih sredstev za preskrbo življenjskih potrebščin."

HARDINGOV LIST POSTAL NEODVISEN.

Marion, O. — List "Marion Star", ki je bil last predsednika Hardinga, dokler ni šel na potovanje v Alasko, bo odslej naprej neodvisen časnik, kakor so naznanili to njegovi sedanji lastniki.

List je bil za časa lastnika Hardinga reakcijonaren in hudo republikanski že od l. 1880. sem. Da ne bo zastopal tudi sedaj delavskih interesov, je skoro gotova stvar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Raznim dopisnikom! — Uredništvo nima pravice tolmačiti pravil, ampak ta pravica pripada v smislu pravil člen XXXVII, odstavek 5, stran 92 izključno glavnemu izvrševalnemu odboru in skupnemu glavnemu odboru. V zadnjem času je uredništvo prejelo par dopisov prepirljive vsebine, v katerih razne politične frakcije napadajo druga drugo. Delavstvo je že dosti poceplje no in taki dopisi ga še bolj poceplje jejo. Poleg so še drugi dopisi, ki spadajo v glasila političnih frakcij. Vsi taki dopisi bodo predloženi glavnemu izvrševalnemu odboru, da enkrat za vselej odloči, ako soglašajo z raznimi določbami v pravilih Slovenske narodne podporne jednote, ki se nanašajo na njen list. Seja se bo vršila v prihodnjem mesecu in dotlej prosimo dopisnike potrpljenja.

OFICIJELNA NAZNANILA S. N. P. J.

Splošno glasovanje štev. 3.

PRIZIV NA TRETJO INŠTANCO ALI SPLOŠNO GLASOVANJE.

IZ URADA PREDSEDNIKA GLAV. POROTNEGA ODSEKA.

Kot je bilo razvidno iz zapisnika zadnje seje glavnega izvrševalnega odbora, je glavni izvrševalni odbor na tej seji sprejel sklep, da se poročilo ponovne preiskave razmer pri društvu štev. 29, v Thomas, W. Va., izroči glavnemu porotnemu odboru ter se apelira na istega, da zadevo vseh pri tem društvu zaradi kršenja XXIX člena, točka 3 izobčenih članov vzame ponovno v pretres.

Glavni porotni odbor je želji glavnega izvrševalnega odbora ugodil, ter je ovrgel preje sprejeti sklep, v katerem so se vsi ti člani smatrali izključenim tudi od naše strani. Pričela se je ponovna obravnava.

Ker je iz poročila ponovne preiskave bilo razvidno, da so naši člani v Thomasu vodili dolg in junaški boj, ter so izmed vseh tam navzočih narodnosti vztrajali najdalje na stavki, da so šli delat šele nekoliko dni po sklepu famozne Clevelandske pogodbe in ob času, ko je štrajk v Thomasu obstajal, takorekoč samo še na papirju, kot danes obstoji, je zadeva teh članov zadobila drugo lice. Dokazalo se je potem te preiskave tudi, da bi bili naši člani postali samo tedaj, če bi bili vztrajali še nadalje na stavki, ker ob času ko so se vrnili, kompanija še ni več obratovala stalno, in je bilo delo že težko dobiti, kar vse vendar znači, da je dosti delavcev na razpolago. V takem položaju ni mogoče več upati na zmago.

Vpoštevali smo nadalje tudi, da se je v enakih slučajih odpustilo tudi bratom v drugih državah, ki so vsled enakih razmer kršili prej omenjeni člen in točko.

Zavedamo se, da je konvencija sprejela člen XXIX, točko 3, v pravilih v svrho, da se isti vpošteva, ter se z vpoštevanjem iste jednota obvaruje nepotrebne večje obveznosti, v drugi vrsti pa da se z vpoštevanjem pomaga delavcem v njih boju proti razmeram, pod katerimi zdihujejo. Bilo pa bi za našo organizacijo pogubonosno, če bi postali fanatični pri vpoštevanju te ali kake druge točke pravil. Napravili bi žrtve, ki bi nam veliko škodovale, delavskemu gibanju pa nikjer ne koristile.

Člen in točka, o kateri govorimo, se mora vpoštevati in se vpoteva, kjer je štrajk v polnem teku v pravem pomenu besede. Delavec, ki dela v takem položaju, v takem podjetju in v takih okolščinah, je vreden vsega obsojanja in škoduje sam sebi in celemu delavskemu razredu, postavlja pa tudi v nevarnost svoje zdravje in življenje ter na ta način povečuje obveznost Jednote.

Stavka v Thomasu in v drugih krajih, kjer se je našim bratom tudi odpustilo, je bila faktično že končana, ob času ko so se naši bratje vrnili delat. Obstajala je, kot še danes obstoji, le še samo na papirju, kjer jo bodo gotovi ljudje še nekaj časa držali, ker jim služi pretvezo za korumpirano gospodarstvo in izdatke v strokovnih unijah. Če bi bilo na krmilu gotovih strokovnih unij vodstvo kot bi imelo biti, in kot bi lahko bilo, bi se slučaji, kot so se dogajali v zadnji premogarski stavki v Kansasu in v drugih državah sploh ne mogli dogajati.

Vpoštevajoč vse to in še druge razloge, katerih nisem v stanu vseh navesti, je bilo od naše strani sklenjeno, da se naš preje sprejeti sklep prekliče in da se vsem članom društva štev. 29 v Thomasu, W. Va., ki so kršili preje omenjeno točko po 1. septembru 1922 odpusti ter se jih uvrsti zopet med dobrostoječe člane društva in Jednote, če poravnajo svoje prispevke do 1. julija t. l.

John Underwood,
Martin Železnikar,
Fred A. Vider,
John Terčelj,
John Goršek.

Društva štev. 388, 437 in 475 SNPJ so vzele v pretres razsodbo glavnega porotnega odbora SNPJ v zadevi izključenih in zopet nazaj sprejetih članov društva štev. 29 v Thomasu, W. Va. Po temeljitem razmotrivanju je bilo sklenjeno sledeče:

Da se društva ne strinjajo s sklepom glavnega porotnega odbora v celoti, in to iz razloga, ker glasom istega sklepa postanejo nazaj sprejeti in dobri člani naše organizacije vsi člani brez izjeme, ki so se vrnili na delo po 1. septembru 1922.

Razlogi, katere je navedel glavni porotni odbor v opravičbo svoje razsodbe, dasiravno se ne strinjamo z njimi popolnoma, se nam zdie vendar toliko tehtni in dovolj važni, da so vredni vpoštevanja, in zato smo se odločili, da ne bomo protestirali ter vzeli priziva proti sklepu glavnega odbora v celoti, temveč da se spremeni sklep za člana, kateri je po našem prepričanju zaslužil obsodbo. Če se je že pomilostilo take, ki se položaja niso zavedali in ki so bili zapeljani, naj jim bo zaenkrat odpuščeno, nikakor se pa ne moremo strinjati, ne zdi se nam pravično in ne vjema se z načeli naše jednote, da bi se pomilostilo tudi takega člana, ki je namenoma in iz grde sebičnosti kršil pravila SNPJ sam, zraven pa še nagovarjal druge k istemu dejanju, oziroma kršenju pravil. To je delal Frank Kocian, član društva štev. 29, in proti pomiloščenju njegovemu vlagamo priziv na splošno glasovanje članstva SNPJ, katero naj izreče zadnjo sodbo ter kaznuje Frank Kociana kot zasluži, to je da ga izobči iz SNPJ.

V opravičbo našega priziva in v dokaz, da je Frank Kocian res nevreden biti še nadalje član naše organizacije, navajamo sledeče razloge:

Eden glavnih razlogov, na podlagi katerih je glavni porotni odbor izrekel razsodbo, in s čim so se zagovarjali vsi, ki so se vrnili na delo, je bil ta, da je bila stavka že izgubljena, ko so to storili. Ne da bi razpravljali o tem podrobneje in se poglabljali v položaj glede stavke same, za časa ko so se vrnili na delo naši člani, trdimo, da ta razlog za Fr. Kociana ne more držati, kajti on ni delal v rovu že celo vrsto let pred stavko. Za njega stavka ni mogla biti izgubljena, ker ni stavkal in sploh ni bil prizadet. In če se je znal preživljati celo vrsto let pred stavko, brez da bi delal v rovu, bi se bil lahko preživljal še naprej, gotovo pa toliko časa, da bi bila stavka končana. Ni mu bilo treba iti v rov še sedaj in biti eden izmed prvih.

Drugi razlog, katerega so navajali in se zagovarjali vsi, ki so se vrnili na delo, je bil, da jih je v to prisililo pomanjkanje. Tudi to je do gotove meje opravičeno in velja za nekatere, sumimo pa, da so bili pri marsikterem drugačni razlogi za povrnitev na delo, da pri nekaterih ni bilo pomanjkanja, saj ne tako občutnega, a pozitivno pa vemo, da zaradi stavke ni bilo pomanjkanja pri Fr. Kocianu, zatorej tak izgovor za njega ne velja. On nima žene, ne otrok, katerih glad ali siromaštvo bi ga lahko premotilo in prisililo k povrnitvi na delo. Znano nam je tudi, da mu je brat Terčelj, ko se je nahajal v Thomasu, obljubil, da mu poskrbi za drugo, pošteno delo, za hrano in stanovanje ter mu je ponujal tudi potne stroške, pod pogojem, da pusti to delo, a Fr. Kocian je vse to odklonil ter delal naprej. Gotovo je imel za to posebne vzroke.

Navedli bi lahko več bratov in stavkarjev, katerim so bile od strani kompanije ponujene nagrade v gotovini, če se vrnejo na delo. Drugi naši bratje so to častno odklonili ter si rajši izbrali pot v svet, in to z družinami vred. Nemoremo sicer dokazati, da je bilo kaj takega ponujeno tudi Fr. Kocianu, sklepamo pa lahko, da če je kompanija ponujala podkupnino drugim, jo je ponujala tudi njemu, posebno še, ker je bilo njega videti pogosto v uradu družbe, in se nam že na podlagi tega vsiljujejo pač vsakovrstne misli. In znano je, da se je Fr. Kocian večkrat in kajrad pobahal, da ima on "možgane" in da mu ni treba delati v rovu, in če vpoštevamo dejstvo, da skoraj ni člana pri društv. 29, ki bi ga ne videl iti v urad ali priti iz urada družbe, in to večkrat, imamo vzrok, da si delamo drugačne zaključke o njegovem značaju ter povemu vsemu članstvu, da on ni to, kar trdi ali kar bi rad druge prepričal da je.

Kmalu po izbruhu stavke je hodil Fr. Kocian v družbi poslovodja ali superintendenta kompanije od hiše do hiše, kjer so živeli stavkarji, ter jih nagovarjal, da se vrnejo na delo. Poleg drugih je bil tudi v hiši brata Zgaga, kateri je sedaj član društva štv. 475, v Clarksburgu, W. Va. Brat Zgaga je na seji omenjenega društva in vpričo vseh navzočih podal sledečo izjavo: "Bilo je takoj po izbruhu stavke, ko je bil Fr. Kocian v družbi superintendeta prišel v mojo hišo ter v moji navzočnosti nagovarjal ljudi, ki so bili pri meni na stanovanju (boarderje), naj gredo delat. Jaz sem ga pozval na odgovor, na kar mi je rekel: Če boš ostal trmast, bodeš pač moral posvetu, jaz pa bom šel v urad družbe ter še dobil ček za $150". Da je izjava brata Zgaga resnična, potrdi tudi br. Torkar, ki je bil takrat na stanovanju pri bratu Zgaga. Nagovarjal je tudi brata Govekarja, ki je sedaj član društva štv. 475 in kateri je izjavil na seji istega društva, da mu je rekel Frank Kocijan takrat, da naj se vrne na delo, da ima sedaj (to je takrat) priložnost kaj zaslužiti. Kocian mu je tudi rekel, da mu on garantira, da bo nazaj sprejet v slučaju, da ga društvo izključi iz jednote. Nadalje, da je on že imel "kladvo" društva v rokah, pa da ga bo še imel. Grozil je tudi pri tej priložnosti, da bode zatožil jednoto na civilnem sodišču, če bo kdo izključen, ki se vrne na delo. To je slišal tudi brat Frank Može, ki se sedaj nahaja v Elizabeth, Pa. Fr. Kocian je nagovarjal nadalje brata Franka Knaus, naj se vrne na delo. Omenjeni je sedaj član društva štv. 388, v Morgantown, W. Va., in je na seji društva izjavil sledeče: Frank Kocian je prišel k meni ter me nagovarjal, da se vrnem delat. Rekel je, da če bom zaradi tega izobčen iz jednote, da mi on garantira, da bom tudi nazaj sprejet.

Navedli bi lahko še več slučajev kot dokaze, da se zadeva Fr. Kociana razlikuje od drugih, ki so se vrnili na delo, predno je bila stavka uradno preklicana, in razlikuje se od vseh drugih stavkarjev v Thomasu, W. Va. Situvacija za njega je bila povsem drugačna, kakor za druge. Njega ni trla beda, ni mu bilo treba gledati kopico lačnih otrok in ni mu zabavljala ter ga silila na delo nezavedna žena. Delal v rovu ni še leta poprej, ponujeno mu je bilo delo drugod in sredstva, da bi se lahko preselil drugam in garantirana mu je bila hrana in stanovanje. Toda vse zaman. Vstrajal je na delu, katerega se je oprijel, ko je postalo nevarno, ogibal pa se ga je, dokler je bilo pošteno in čisto. In razlogi, katere je navajal v svojo obrambo, niso bili resnični, pač pa je igral pri tem umazano in nečastno ulogo, vsled česar je postal nevreden, da ostane še naprej član naše častne organizacije. Dokazali smo, da je šel na delo, ko je bila stavka, pa mu ni bilo treba, ker ni prej delal v rovu. Kršil je pravila SNPJ in k temu nagovarjal še druge člane. Prilaščal si je moč, katere mu ni nikdo dal, s tem, da je jamčil vsem, da bodo nazaj sprejeti v slučaji izključitve iz jednote. Grozil je jednoti s tožbo in ji delal namenoma neprilike. In na podlagi teh dokazov upamo, da z nami čuti sleherni dober član SNPJ ter pričakujemo, da se bo članstva izreklo za kazen Franka Kociana, katero mi zahtevamo, to je za izključitev, ker za take ljudi ni prostora v naši sredi.

Frank Kocian je kršil pravila, člen 29, točka tretja, ker je šel delat za časa stavke, in ko mu ni bilo treba; delal je jednoti neprilike in ji grozil s tožbo, za kar je kazen po pravilih izobčenje. Nadalje določa člen XV., točka 1., da se v jednoto sprejemajo le značajne osebe, Frank Kocian se je pa izkazal neznačajen in tako nekvalificiran za člana SNPJ. Kršil je nadalje 8. točko XV. člena naših pravil, predzadnji stavek, ki se glasi, da je vsakega člana dolžnost skrbeti za dobro ime jednote, društva in posameznega člana. Namesto da bi se on po tem ravnal, je delal ravno nasprotno. Skušal je zaplesti jednoto v neprilike, skušal je zvabiti nje člane, da kršijo pravila, podal se je prepalosti sam, potem pa še silil druge, da mu sledijo.

S tem, da smo vzeli ta priziv, mislimo, da smo storili svojo dolžnost. Upamo, da smo članstvu SNPJ jasno in prepričevalno pokazali značaj Fr. Kociana. Upamo, da smo dokazali, da on ni kršil samo naših pravil, temveč vse dolžnosti zavednega in poštnega delavca. In pričakujemo, da se bo članstvo odzvalo ter povedalo enkrat za vselej, da za take ljudi ne more biti prostora v SNPJ. Vsi tisti, ki so bili prizadeti in ki so bili vsled te afere primorani se podati v širni svet, bodo dobili s tem največje zadoščenje. In v tej veri polagamo to zadevo v roke članstva SNPJ, pričakujoč, da bo sodilo pravilno in pravično.

Za društvo štv. 475: Anton Pajntar, predsednik; Rudolph Mestek, tajnik; Matevž Zgaga, blagajnik.

Za društvo štv.388: Anton Maslo, predsednik; Joseph Maslo tajnik; Frank Pelan, blagajnik.

Za društvo štv. 437: Mat. Tekavec, predsednik; John J. Železnikar, tajnik; Tony Bravec, blagajnik.

Podpisani glasujemo, da se Fr. Kocian izključi iz SNPJ DA ☐

Podpisani glasujemo, da se Fr. Kocian ne izključi iz SNPJ NE ☐

..... član društva štev.....

v ..... dne 1923

(Lastnoročni podpis)

Opomba: — Priziv na splošno glasovanje zoper sklep glavnega porotnega odbora je bil vložen pred pretekom trideset dni, torej v pravem času, toda z priobčitvijo smo morali čakati radi tehničnih ovir.

Pri glasovanju se ravnajte strogo po sledečem:

(1). Ako ste za predlog, naredite križ (x) v okvirju pod besedo "DA"; in če ste proti, naredite križ (x) v okvirju besedo "NE".

(2). Glasovati ima pravico vsak dobrostoječ član(ica) SNPJ.

(3). Vsak se mora lastnoročno podpisati pod glasovnico. Glasovnica brez podpisa ni veljavna.

(4). Glasovanje se vrši med prvim oktobrom in 25. novembrom 1923.

(5). Te glasovnice se hranijo v društvenem arhivu; glasovnice o rezultatu pa mora društven tajnik poslati na jednoto, tako, da so v gl. uradu najkasneje dne 5. decembra 1923.

Matthew J. Turk,
gl. tajnik SNPJ.

Tajnikom v pojasnilo:

Splošno glasovanje štev. 3 se ima začeti dne 1. oktobra t. l. in končati dne 25. novembra t. l. Individualne in rezultatne glasovnice bodo poslane na dr. tajnike v najkrajšem času. Za slučaj, da katero društvo ne prejme glasovnice v pravem času naj to takoj naznanijo na gl. urad, da pošljemo druge.

M. J. Turk, gl. tajnik SNPJ.

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekateri so direktno zapeljivi. Vsak naj bo zelo previden in se vselej, če le mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravništvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsak dan drašji v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabrišete, tedaj vse to pripišite sami sebi in ne nam.

Upravitelj.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z tužnim srcem naznanjamo žalostno vest sorodnikom, znancem in prijateljem, da je nemila smrt pretrgala nit življenja najini še mladi hčerki

JULIJI BEVČIČ.

Umrla je dne 15. sept. 1923 v starosti 5 mesecev. Pogreb se je vršil dne 17. sept. t. l. na katoliško pokopališče na Thomas, W. Va. Prisrčno hvalo izrekava botru in botri in Mrs. John in Mary Klobovs za darovani venec in tolažbo. Nadalje se prav lepo zahvaljujeva za darovane krasne vence Mr. Jos. Batista, družini Kaltnekar, ter družini Joseph Bevčič iz Davis, W. Va. Lepa hvala vsem, ki so pročuli pri mrtvaškem odru in se vdeležili pogreba, ter nam bili v tolažbo v uri žalosti. Tebi nepozabljena hčerka bodi lahka ameriška gruda. Žalujoči ostali: Joseph in Josephina Bevčič, stariša, Josephine Jr. in Jennie, sestri. Pierce, W. Va.

NOVE SKLADBE

Ravnokar smo dobili nove Piano Rolle in Gramofonske plošče:

"Na Jadranski Obali"..Valček
"Obiljska Krasotica".....Mari
"Miramarska" .....Mazurka
"Vzemimo s seboj".....Polka
"Bleški valevški".....Valček

Dobe se tudi z notami za piano, cena notam je po 30c komad. Role—Plošče po 75c komad.

Vsi zgoraj omenjeni komadi so originalne kompozicije rojaka Victor Lisjaka iz Cleveland, Ohio. Nektere so sedaj že svetovno znane.

Ljubitelji glasbe naj si jih naroče. Naročilu je priložiti Money Order ali gotov denar v priporočenem pismu.

VICTOR LISJAK,
ADDISON MUSIC HOUSE
1306 Addison Rd., Cleveland, O.

KAŽE DNEVE IN URE KOLEDAR, BUDILNIK IN MANTEL URA V ENEM.

Vas zbudi kadar hočete vstati. Kaže uro, dneve in mesec. Olepša vaš dom.

Krasno iz mahogani lesa izdelana. 9½ visoka, 6½ široka, in 6½ globoka izgleda kot najkrasnejše mantelskane ure, je pa še več vredna. To je ura katere bodete veseli, vsakoma jih imajo le v bogatejših hišah.

TOVARNIŠKA CENA LE $6.85

Pošljite nam samo $1.00 s kuponom in mi vam pošljemo naravnost s tovarne, kjer se te krasne in trpežne ure izdelujejo. Ostalo plačate potem ko prejmete uro na vaš dom.

Smith Calendar Clock Co., Mfrs.,
887 N. Parkside Ave.,
Dept F. Chicago, Ill.

Gospoda:
Priloženo najdete $1.00 za kar mi pošljite eno "CALENDAR ALARM and MANTEL CLOCK" uro.
Jaz bom plačal ostalo svoto $7.85 kadar prejmem uro na dom.

Ime .....
Naslov .....
Mesto .....
Država .....

PIVO — PIVO

Zakaj plačevati visoko ceno za slabo pivo, ko pri meni lahko dobite najboljše vrste SLAD in HMELJ vedno svež, iz katerega si sami doma napravite dobro pijačo. Jaz vam pošljem za $7.00 12 škatelj slada in 12 zavojev hmelja. Z naročilom je poslati $2.00, ostalo svoto plačate ko prejmete blago.

ANTON SAMSA,
1901 Bissell Street, Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL

za mojega sorodnika Anton Milnarja, sporočiti mu imam nekaj zelo važnega. Moj naslov je: Alojz Jerčič, Trbovlje, Jugoslavija. (Adv.)

FARMA V NAJEM

Ako katerega veseli in nima dosti denarja se nudi tukaj ugodna prilika, odda se vse skupaj ali pa samo farmo. Priporočljivo je tukaj v bližini živečim. Pišite na naslov: L. Verdinek, P. O., Brownsville, Ark. (Adv.)

IZVEDEL BI RAD

za naslov svojega brata Franka Anzlek, doma iz Škofljice štev. 13 pri Ljubljani na Dolenjskem. Nekako pred štirimi leti je bival v Clevelandu, Ohio. Akdo kdo ve za njegov naslov naj mi piše na moj naslov: John Anzlek, 580 San Druno ave., San Francisco, Calif. (Adv.)

NAZNANILO.

Rojak John Mish naj pride po svoje stvari tekom enega tedna, ker se selim, nočem biti pozneje jaz odgovorna za njegove stvari. Mary Šustar, Summit, Ill. (Adv.)

DOLŽNOST DRUŠTVENIH TAJNIKOV

je, da vsak mesec sproti poročajo upravništvu lista "Prosveta" vse spremembe nastale pri društvu: nove pristople, umrle, črtane in nazaj pristople in odstople člane, njih imena in naslove, ter vse spremembe naslovov članov, točno, da se lahko pravilno pošiljatev vredi na list. Istotako se mora sporočiti vse spremembe za Mladinski list. — Upravništvo.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

ROLE ZA PIANO SLOV. IN HRVATSKE

dobite edino pri:
Navinshek-Potokar
331 Greene St., Conemaugh, Pa.
Pišite po cenik.

Rojakom širom Združ. držav

priporočam svoje bogato izbiro knjig.

V zalogi imam vsakovrstna dela slovenskih in drugih pisateljev, kakor tudi različne spise, gospodarske, strokovne, politične in socialne vsebine, povesti in romane.

Ceniki na razpolago zastonj.

JERRY ALESH,
KNJIGOTRŠEC
6223 Glass Ave., Cleveland, O.

Zastonj!

Ilustrovan poučni cenik najboljše vrste importiranih in domače izdelke avtomatičnih pištol, revolverjev, povečalnih stekel, naočnikov, in gledališki daleogledi. Importirane harmonike, brivne britve in toplomerji. Mi moramo razprodati vse naše blago v kratkem času, vsled tega so naše cene znižane na polovico. Naš cenik (katalog) iz prodaje pošljemo zastonj.

Pišite nam še danes na:
UNION SALES COMPANY, Dept. 704,
18 So. Desplaines St., Chicago, Ill.

IMPERIAL STATE BANK,
IMPERIAL, PA.

Večina oglasov priporoča za trošitev. Naš oglas priporoča za hranitev.

ČEKOVNE IN HRANILNE VLOGE.

Varnostno shrambo.

Anton Zbašnik,
JAVNI NOTAR,

Room 206 Bakewell Bldg.,
PITTSBURGH, PA.
(Nasproti sodnije)

Se priporoča rojakom v vseh notarskih poslih. Pišite ali pridite osebno. Ceno, nizke, delo točno in pravilno.

SLIKE IZ NASELBIN.

Nevada City, Cal. — Cenjeno uredništvo! V pribigu Vam pošiljam pet dolarjev kot enoletno naročnino naprej, ki mi je potekla dne 25. avgusta, ker je Prosveta edini list za poduk delavstva.

Iz naše doline Grass Valley in Nevada City se redkokdaj kdo oglasi, zato hočem malo opisati tukajšnje razmere. V jamah delajo, pa tudi drugega dela je dosti v tej okolici. Toda ne ve se, kaj bode, ko pride zima. Navadno je pozimi veliko rok brez dela.

Tukaj živi le malo Slovencev. Vsi se mučimo za vsakdanji kruh in delamo trdo, da prehranimo sebe in svoje družine. Mezda ni velika. Pa kaj hočemo. Vzeti moramo, kar nam dajo, ker delavci nimajo svoje organizacije razen Protective Miner League, ki je kompanijska organizacija. Seveda nas je premalo, za to moramo biti tako, kot oni hočejo. Italijanov je pa veliko, a ti so sami zase. Consinjackov (Valčanov) je pa seveda največ in so naseljeni v svoji naselbini Grass Valley. Oni so tukaj vsa oblast. Ne zanimajo se za delavsko organizacijo, ampak pri srcu so jim bolj cerkve in lepo doneče fraze. Cerkev je kar cela ulica. Prav lepo stoje ob vsaki strani ulice in pridigarji tukaj ravno tako dobro žanjejo kot bosi v jami. Iz tega vsakdo lahko sklepa, kako je tukaj. Biti moraš dober delavec in dober vernik, da delo stalno obdržiš. Kjer so take razmere, pa niso tla ugodna za unije. Prav nikomur ne svetujem, da pride sem za delom.

Draginja je tukaj velika. Stanovanje je tudi težko dobiti za oženjene. Za samce je ložje dobiti stanovanje.

Delavski praznik smo praznovali vsi Slovenci skupaj. Prav dobro smo se zabavali. Hvala Joe Pireu, ker nam je dal prostor na razpolago. Kajti prav dobro smo se zasukali. Hvala tudi bratu Anton Tomšiču, ki nas je prišel tako daleč obiskat, da nam je zaigral prave slovenske valčke in domače polke. Hvala tudi Jak. in Frank Slabiju, ki sta prišla iz Oaklanda. Prav lepa hvala vsem, ki so se nam pridružili na Delavski praznik in vsem kličem, da bi se večkrat tako sešli in preživeli nekaj ur v veselju in zabavi. Pozdrav naročnikom Prosvete. — **Lorenc Torkar.**

Barberton, Ohio. — Društvo "Canton", št. 315 SNPJ, je razvilo svojo zastavo dne 15. septembra t. l., pri čemur sem bil navzoč z mladeniško godbo iz Barbertona. Naj mi bo torej dovoljeno spregovoriti o vtisu, ki sem ga dobil ob priliki te prireditve.

Mesto Canton ima dokaj prilično lego. Industrija je, kakor sem opazil, večinoma železne tovarne in pekarne, kjer so zaposleni tudi Slovenci. Slovencev pa v Cantonu ni več kakor približno dvanajst družin in nekoliko samcev, ali kot jih tam nazivajo — pečlarjev. Več je Hrvatov in Srbov, koji žive s Slovenci v lepem sporazumu.

Zbirališče ob priliki razvitja zastave društva "Canton" je bilo v parku, kake tri bloke oddaljenem od dvorane. Ko se je zbralo povoljno število društev in članstva, smo odkorakali v dvorano, kjer se je po prosti zabavi razvila društvena zastava.

Tajnik sobrat Joe Frankovič je naznanil vzpored, nakar je sobrat predsednik društva "Canton", Anton Rosa, prijazno pozdravil vse navzoče ter v svojem govoru pojasnil o obstoju društva "Canton". Društvo je lahko ponosno na svojega predsednika. Za njim je nastopil tajnik Joe Frankovich in on nam je pojasnil o ustanovitvi društva in njegovem delovanju. Spoznali smo, da je zelo marljiv in delaven tajnik v čast društva. Takim tajnikom gre vse priznanje in pa želja, da bi delovali še tako dalje za lepši razvoj društev.

Po razvitju zastave so nastopili botri in botre in povoljno izražali svoje misli ter ideje v dobrobit društva. Vse nas je presenetila deklamacija proizvajana po miss Elizabeth Kosa. Krasna dekle je že tako lepo rešila svojo vlogo, da bi jo o priliki zopet radi slišali. Žal si besedila nisem zapamtil, ker sem bil v resnici presenečen. Bom pa drugič bolj pazil.

Deklamacija neke srbske deklice tudi ni zaostajala od prej imenovane. Torej obema naše priznanje.

Nastopilo je potem še veliko govornikov, naj mi bo oproščeno — skoro preveč. Srbski in hrvaški s sobratom Jankovičem od predsednika društva v Barbertonu so se še precej ogibali dolgega zavlačevanja ter v par stavkih povedali toliko kot nekateri v pol ure ali eno uro trajajočem govoru. Sobrat Zakely, predsednik društva "Dolenjec" iz Akrona, Ohio, je tudi stvarno dovršil svoj govor. Le zopet na oder ob priliki. Rojak Tupnik iz Clevelanda je imel sicer pomenljiv govor, toda ne na mestu. Pomniti je treba, da se je šlo za razvitje društvene zastave, torej o društvu in jednoti, razpravljanje glede političnih jetnikov, volitev odbornikov A. F. of L. nima nikakih stikov z zastavo ali društvom sploh. Poleg tega pa bi se tudi ves govor dal prevesti na pol ducata stavkov.

Pri takih prilikah je društvo z dolgotrajajočimi govori oškodovano in tudi ljudstvo postane nestrpno in neposlušno, kar je bilo tudi opaziti. Želim pa rojaku lep uspeh z njegovo nadarjenostjo in požrtvovalnostjo na tem polju.

Po govorih je sledila prosta zabava. Društvo upam, da je imelo lep uspeh, kar sodim po udeležbi. To je treba seveda tudi prištevati vodstvu društva. Zabavali smo se v dvorani do polnoči in potem pa pri rojakih Joe Frankovič, društvenemu tajniku in Antonu Rosa, predsedniku, kar do zore. Rojak Frankovič je baje imel najlepšo zabavo. Sreča, da nisem bil poleg, a obžalujem vseeno. Ako bi bil mizar, bi bil ostal še en dan tam in popravil postelje. Da si kdo ne misli kaj napačnega, povem, da so tam spali naši godbeniki, kar dvajset po številu.

Rojak Frankovič je telefoniral na vse cantonske postaje po strojnice, toda brez uspeha. Orkan in ofenziva sta trajala vso noč in šele proti jutru, ko je zadišal zajutrk, je vihar polegel.

Najiskrenejša hvala za vašo potrpežljivost in postrežbo. Rad bi ob priliki vse povrnil. Hvala vam. Tamošnjim rojakom hvala za lep sprejem in skoraj do veselega svidenja. — **Andrew A. Bombach.**

Waukegan, Ill. — Zopet je tukaj jesen, ki ima svojo lepo, pa tudi grdo stran. Lepi in krasni so jasni jesenski dnevi, toda deževni dnevi in jesenski viharji nas pa spominjajo, da prihaja zima, ki ne prinaša nič prijetnega delavcem. Listje po drevju pričenja rumeneti in odpadati, solčni žarki pa vedno bolj poševno padajo na zemljo in izgubivajo svojo moč.

Do takih neprijetnih stvareh ne razmišljujemo preveč, skrbe razna društva s svojimi prireditvami. Med taka društva, ki skrbe za razvedrilo človeških src in odganjajo senčnato stran proč od bodočnosti, spada tudi žensko društvo štev. 119 S. N. P. J., ki priredi dne devet in dvajsetega septembra t. l. veliko veselico v spodnjih prostorih Slovenskega narodnega doma.

Na programu so razni plesi za moške in ženske. Za moške se snuje nekaj posebno zanimivega, toda ostati mora tajno, da bo presenečenje toliko večje.

Na veselico je povabljeno najujudneje vse slovensko občinstvo iz Waukegana, North Chicaga in bližnje okolice, da se z nami vred zabava in nam pripomore do boljšega uspeha.

Na veselici bo tambural znani tamburaški zbor Zvonomir, po polnoči nas bo pa zabaval znani rojak John Steblay s svojim komatom. Zabava bo izvrstna in prav lahko bomo počakali na nji, da prvi solčni žarki prihodnjega dne posvetijo skozi okna v dvorano. Prav brez skrbi bomo lahko zapeli znano narodno: "Ne gremo dam', da se bo delov dan." — **Veseličnl odbor.**

S pota. — Lovska sezona na race je pričela in lovske puške pokajo v Minnesoti, da je veselje.

Večja družba slovenskih lovcev je odšla na račji lov k jezeru Rice v Minnesoti. Lovski plen je bil seveda obilen, saj se ob plitkem jezeru Rice drže velike jate divjih rac. Kajti, kadar je riž zrel, ga prav rade obirajo in ne opazijo lovca, ki se jim bliža po jezeru v čolnu, kakršnih se poslužijo Indijanci pri obiranju divjega riža, ki raste na dolgih bilkah, podobnih ovsenemu klasju.

Indijanci obirajo ta divji riž, ker jim služi za prehrano poleg divjačine. Bilke vpognejo pri obiranju v čoln in jih s palico malo otepejo, da zrnje popada v čoln. Ta divji riž prodajajo po štirideset centov funt, ker je tečnejši in okusnejši od navadnega riža, ki ga prodajajo v prodajalnah.

V zadnjem dopisu v Prosveti, štev. 221, opisujočem državo Ohio, se je vrinila neljuba pomota. Iz clevelandskega rodoljuba in pevovodja Matej Homarja je napravil tiskarski škrat Hudeta. Oni, katerim so razmere znane, so to napako sami popravili, ko so čitali dopis. Da pa ne bo zamere, sem še sam popravil to neljubo pomoto. — **Matija Pogorelc.**

West Frankfort, Ill. — Bolj redki so dopisi, pa bodisi iz naše naselbine ali drugih naselbin. Mogoče kdo reče, da je temu kriva zaposljenost. Mislim, da v premogovi industriji ni posebne zavih delajo le toliko temu kriva posljenosti, ker v nekaterih rovih delajo le toliko v tednu, da človek ne more reči, da je brez dela. V rovih, v katerih imajo malo več dela, je pa zopet več delavcev, kot jih potrebujejo. Stvar je taka, ako človek gre k gospodu "bosu" in ga vpraša za delo, ga še ne pogleda in mu tudi ne odgovori, ampak samo kima z glave kot mula. To naj delavcu, ki vpraša za delo, zadostuje. Kajti to pomeni, da ni zanj dela.

Bili so že taki časi, ko so gospodje "bosi" hodili iskat delavce po hišah. Mislim, da taki časi zopet še pridejo, kajti po toči je se zmiraj zasijalo solnce.

Tukaj se odpira nov rov, ki pa še ne bo tako hitro urejen za delo. Govorice se širijo, da bo delalo v njem do tisoč pet sto delavcev, kadar bo vse urejeno in bodo delali s polno paro. Sedaj delajo v tem revu s tremi delavnimi časi, mezda je seveda dnevna. Največ delajo v glavnih uhodih. Kompanija bi rada imela veliko dobička in malo plačala za delo.

Za to ima menda tudi malo delavcev najetih. Dala je privesti stroje za nakladanje premoga v vozičke. Stroji so seveda delali in delali in pri nakladanju niso delali prav nobene razlike med "črnim" in "belim" premogom. Včasi se je dogodilo, da je bil količek pomešan med "črnim" in "belim" premogom. Stroj je pa pograbil vse in naložil v voziček.

Posledice niso izostale. Iz Chicaga so pripeljali nazaj dvanajst železniških voz, naloženih z "belim" in "črnim" premogom.

Zdaj so bolj študirani gospodje ogledali stroj za nakladanje premoga in spoznali, da stroj nima oči, da bi ločil "črni" premog od "belega". Pa še nekaj mu manjka. Rok tudi nima, da bi izbiral bolj debel premog in ga lepo metal na stran, kot to delajo rudniški delavci. Kakor izgleda, ne bo s strojem nič in še bodeta pela lopata in kramp svojo monotono pesem v rudniku.

Za nekatere je tukaj zelo dobro. Prohibicijonisti se vidijo vsako uro na cesti z vozom, v katerega nakladajo grešnike. Teh pa ni veliko in tako se prohibicijonisti navadno sami vozijo.

Na nekem kraju sem videl zapisano svarilo, da se mora mestna voda prekuhati, preden se vporabi. Vprašal sem nekega modrijana, kaj to svarilo pomeni. Razložil mi je, da je zemlja prevroča in da voda iz take zemlje ni dobra, ako ni prekuhana. Odgovoril sem mu, da zemlja ni prevroča, saj nismo v Sahari. A modrijan me je hitro zavrnil, da je še hujše kót v Sahari, kajti človeka včasi kar pobere, da izgine in ga ni več. Vprašal sem, kako se to zgodi, pa mi je rekel, da podplati pregovorijo in po človeku je. Naprej pa ni hotel razlagati. Malo čudno se mi to zdi, pa se je mogoče res že kaj takega zgodilo? — **A. K.**

Chicago, Ill. — Dne 4. oktobra t. l. bo minulo 20 let, ko se je zbrala skupina zavednih Slovencev v Chicagu in ustanovila podporno društvo Slavija, št. 1, S. N. P. J. Namen ustanovitve društva Slavije ni bil ostati samo pri agitaciji za društvo, ampak je bilo društvo ustanovljeno z namenom, da vodi agitacijo za ustanovitev slovenske podporne jednote, ki bi bila na svobodomiselni podlagi. Če vmislimo nazaj v čase, ko se je ustanovilo to društvo, moramo priznati pogum in vstrajnost ustanoviteljem, katerih je ob dvajsetletnici ostalo malo število. Mnogi izmed njih niso danes več med živimi. Med umrlimi sta dva najbolj aktivna začetnika, Frank Klobučar in Martin V. Konda. Ko se je ustanovilo društvo Slavija, ni bilo med ameriškimi Slovenci nobene centralizirane podporne organizacije, ki bi imela svobodomiselna načela. Vse tedanje podporne organizacije so bile katoliške, pri katerih so seveda imeli slovenski duhovniki glavno besedo. Časopisja, ki bi učilo slovensko delavstvo, ni bilo, razven "Glas Svobode", kateri je imel hud boj za obstanek. Izhajala sta že takrat "Amerikanski Slovenec" in "Glas Naroda", katerim ni bila čisto nič povolji agitacija za novo napredno jednoto. Kljub temu se je članstvo društva Slavije z vso vnemo prijelo agitacije za ustanovitev jednote na svobodomiselni podlagi. Agitacija je bila uspešna in dobila je odziv po mnogih naselbinah, kjer so živeli Slovenci. Dne 9. aprila 1904 je bilo v Chicagu otvorjeno prvo zborovanje. Na tem zborovanju se je ustanovila Slovenska narodna podporna jednota, katera je bila prva slovenska podporna organizacija, ustanovljena na svobodomiselni podlagi. Če pogledamo v kratko dobo dvajset let, moramo priznati, da se z ustanovitvijo društva Slavije pričenja novo poglavje v zgodovini amer. Slovencev. Lahko rečemo, da je evolucija med nami naredila velikanski skok. Nazadnjaštvo, ki je do tedaj vodilo naše podp. organizacije, je dobilo tako zaušnico, da je mogoče nikdar več ne preboli. Po naselbinah, v katerih so živeli Slovenci, so pa rasla kakor gobe po dežju društva SNPJ, in njih članstvo se je prijelo naprednih nazorov. Da se dvajsetletnica ustanovitve društva Slavija, št. 1 SNPJ. dostojno proslavi, je društvo v ta namen sklenilo prirediti veselico z obširnim programom v nedeljo dne 21. oktobra 1923 v Pilsen Sokol dvorani, 1814 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Ta dan se bodo zbrala vsa napredna društva iz Chicaga in okolice, da skupno z nami proslavijo dvajsetletnico. Za to vabi društvo vse napredne rojake in rojakinje iz Chicaga in okolice, da nas posetijo omenjeni dan, da skupno proslavimo dan, ki je za vse ameriške Slovence zgodovinskega pomena. Veseličnl odbor se bo potrudil, da bo postrežba izvrstna. Vse točke programa so zanimive. —**Frank Alesh,** predsednik veseličnega odbora.

Bridgeport, Ohio. — Slovenski javnosti smo poročali, da društvo Edinost, štev. 13 SNPJ. v Bridgeportu, O., priredi razvitje društvene zastave dne trinajstega oktobra zvečer. Nastale so razne ovire in zvečer tudi ni prikladen za razvitje zastave, in tako je društvo sklenilo, da se razvitje društvene zastave odloži na Zahvalni dan, to je na devet in dvajsetega novembra t. l. Obširneje naznanilo o slavnosti pri razvitju zastave se priobči kasneje v listu.

Razvitje zastave je odloženo, ampak na trinajstega oktobra zvečer se zdaj vrši vinska trgatev. Začetek točno ob šestih zvečer v društveni dvorani na Boydsville, O.

Vse tukajšnje slovensko občinstvo, tukajšnja slovenska društva in društva iz bližnje okolice so povabljena uljudno, da se udeleže vinske trgatve v največjem številu in nam pomagajo do boljšega uspeha. Kajti društvena blagajna je podpore potrebna, troški so redni in izredni in nikdar ne manjkajo.

Ko potrgamo grozdje, se vrši prosta zabava s plesom. Dobra godba bo skrbela, da bodo plesalci in plesalke preobloženi z delom. Tudi žejnim in lačnim se bo postreglo tako, da bodo zadovoljni.

Vstopnina za moške je petdeset centov, ženske so vstopnine proste.

Slovenci od blizu in daleč i slovenska društva, ne pozabit nas obiskati dne 13. oktobra zv čer.

Člani in članice našega društv plačajo vstopnino, ako se udelež ali neudeleže vinske trgatve. Pr sim, da oddaljeni člani vpošteva jo to obvestilo.

Na veselo svidenje dne trinaj stega oktobra! — **Martin Kos** tajnik.

IMAM NA ZALOGI PRAVE
LUBASOVE HARMONIKE
tri in štiri-vrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene, nemške ali kranjske in pa tudi chromatične z 12 basi ter kovčeke za harmonike.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Pl., Brooklyn, N. Y.

Dr. Koler
638 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specijalist v Pittsburghu, ki ima 32 letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravim s Salvarsanom 606, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mehurje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kostech, pridite in zaupajte vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen nalezе.

Vse moške bolezni zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam propada zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hyrocele ali vodno kilo ozdravim v 24 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in vžasih tudi pri puščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečice, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumejo. Jaz znam že iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem slovenski.

URADNE URE: Pondelek—Sredo in Petek, od 9 jutro do 5 pop. Torek—Četrtek in Soboto, od 9 jutro do 8 pop. Ob nedeljah in praznikih pa od 9 jutro do 2 popoldan.

Ali že imate najnovejše gramofonske plošče?

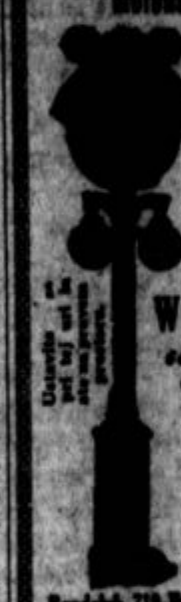

Venček slovenskih-Sveti večer-Katrinka polka-Pobič sem star šele 18 let-Ojta Polončica-in mnogo drugih novih.
Znižali smo cene za gramofone za 1 mesec.
Pišite po novi cenik, ali se oglasite osebno!
Wm. Sitter Co.
6604 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Velika zaloga zlatnine, ur, gramofonov in plošč v vseh jezikih. Popravljamo ameriškanske in starokrajske ure, ter vse delo jamčimo.
Oba telefona: Princeton 1958-R
Randolph 719-W

Izvirna slovenska povest
"IZ ZAPEŠKE GLOBELI"
Spisal Zvonko A. Novak.
Cena s poštnino vred $1.50.
Naročiti knjigo in poslati denar je na naslednji naslov:
ZVONKO NOVAK, 3525 W. 26th Street, Chicago, Ill.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Prosveta", published daily at Chicago, Illinois, for October 1, 1923.

State of Illinois, County of Cook, ss:

Before me, a Notary Public, in and for the State and county aforesaid, personally appeared Philip Godina, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Prosveta" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:
Publisher Slovenska Narodna Podporna Jednota, 2657 So. Lawndale Ave.
Editor, Joseph Zavertnik, 2657 S. Lawndale Ave.
Managing Editor, Joseph Zavertnik, 2657 S. Lawndale Ave.
Business Manager, Philip Godina, 2657 S. Lawndale Ave.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) 51,782 members of Slovenska Narodna Podporna Jednota, Fraternal organization, 2657—59 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Vincenc Cainkar, president, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., Math J. Turk, secretary, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., John Vegrich, treasurer, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

4. That the two paragraph next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stocks, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 11,626. (This information is required from daily publications only.)

PHILIP GODINA, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 27th day of September, 1923.

(SEAL)

(My commission expires February 16, 1926.) OTTO JECMEN, Notary Public.

Septemberska razprodaja
pohištva in porcelanaste posode.

Vso našo zalogo POHIŠTVA IN POSODE, velika izbira PEČI, ŠTEDILNIKOV, HIŠNE OMARE ZA LED, kakor tudi raznovrstne potrebščine za kuhinjo.

Imam tudi pralno in likalno opravo. Cele skupine namizne posode in posamezni kosi. Imamo v prodaji tudi razne električne naprave.

Na vašo uslugo in vam na razpolago je naš slovanski oddelek vedno pripravljen postreči vam z našimi izkušenimi slovenskimi prodajalci.

Kupujte vedno od našega slovenskega tolmača v našem **slovanskem oddelku,** ki se nahaja v pritličju na vhodu 5th avenue ulice.

ESTABLISHED 1871
KAUFMANN'S
"THE BIG STORE"
5th AVE. SMITHFIELD & DIAMOND STS.
PITTSBURGH, PA.

SEJE IN SHODI.

Hudson, Wyo. — Opozarjam člane društva "Narodni dom", št. 25, da se vsi udeleže prihodnje redne seje dne sedmega oktobra. Seja prične ob dveh popoldne. Imamo na razpravi več važnih zadev in pritožb, bi bilo želeti, da se stvar kolikor mogoče pravično reši v navzočnosti velikega števila članstva reši. Obenem tudi poziva nadzorni odbor našega društva, da pregleda društvene knjige, ker sem se tajniškemu poslu odpovedal. — *George Berry*, tajnik.

Red Lodge, Mont. — Naznanjam članstvu društva "Solnce", št. 81 S. N. P. J. v Red Lodgu, Mont., da je društvo na redni mesečni seji drugega avgusta sklenilo, da se bodo strogo držali pravil radi neudeleževanja članstva k mesečnim sejam. Vsak član, ki se ne udeleži vsaj enkrat v treh mesecih, bo suspendiran kakor določajo pravila. Torej opominjam članstvo, da se udeležuje društvenih sej v čimvečjem številu, da ne bo potem kake izgovora, da kdo ni vedel, kako se je treba sej udeleževati. Prosim upoštevajte to naznanilo. Bratskim pozdravom! — *Chas. Ively*, tajnik.

Johnston City, Ill. — Opozarjam člane Slovenskega doma, da se polnoštevilno udeležijo seje, ki se bo vršila prvo nedeljo v oktobru. Seja prične ob dveh popoldne. Voliti bomo novega tajnika. Opozarjam tiste, ki imajo še plačati štirimesečne prispevke za S. D., da vsak plača vsoto skupaj $1. — *A. B. tajnik.*

Columbus, Kans. — Zastavni odbor združenih društev Slovenske narodne podporne jednote v Kansasu uljudno vabi vsa društva S. N. P. J., da pošljejo svoje zastopnike na sejo zastavnega odbora, ki se vrši četrto nedeljo v oktobru prične ob dveh popoldne, na Pentenacu, Kansas, v navadnih prostorih. Ker na zadnji seji meseca februarja nismo rešili vprašanja zastave, je potrebno, da vsako društvo v Kansasu pošlje svojega zastopnika in mu da navodila glede zastave. Vsi vozni stroški plačani iz zastavne blagajne, torej se ne morejo društva izgovarjati glede stroške, ker jih ni.

Na omenjeni seji bodo predloženi računi radi veselice prvega maja, ki se je vršila na Franklinu, Kans. Posebnih povabil odbor ne pošiljal, torej naj vsako društvo izvoli zastopnika na oktoberski društveni seji. Društveni tajniki, katerih se to tiče, so naprošeni, da to naznanilo prečitajo na prihodnji društveni seji.

Za zastavni odbor — *Frank Cesnik*, tajnik.

Kansas City, Kans. — Društvo "Bodočnost", št. 408 v Kansas City, Kans., je zaključilo na svoji zadnji seji dne 16. septembra sledeče: Vsi člani, ki se ne udeleže najmanj enkrat v treh mesecih društvene seje, bodo za prihodnji mesec suspendirani. Toliko v ravnanje članom in članicam društva "Bodočnost", št. 408. — *Josip Crnkovich*, tajnik.

Edenborn, Pa. — Člani društva 'Gorjansko jezero', št. 306 Slovenske narodne podporne jednote, so uljudno vabljeni, da se za naprej polnoštevilno udeležujejo društvenih sej. Znano vam je, da je težko reševati važne zadeve pri nezadostni udeležbi članstva in še manj more odločati v tem oziru odbor sam. V bodoče torej vsi na sejo, komur je mogoče. Pridobite tudi kaj novih kandidatov za pristop, da s tem pomoremo v stavki prizadetemu društvu in ga uspodobimo za nadaljni razvoj in napredek.

Bratski pozdrav! — *Odbor.*

Arma, Kans. — Najuljudneje vabim člane našega društva na prihodnje seje, ki se vrši dne štirinajstega oktobra t. l.

Poleg drugih važnih točk bo na dnevnem redu tudi glasovanje o zavetišču in tiskarni. To vprašanje, predloženo članstvu na splošno glasovanje, je tako važno, da naj vsi člani posetijo sejo in glasujejo vsak po svojem prepričanju. Kajti s tem bodo storili svoje dolžnost in obenem pokazali, da znaje oceniti pravo direktno zakonodaje.

Za društvo štev. 434 SNPJ.—*M. Gorenc.*

Kenosha, Wis. — Priporočam članom društva Ilirija, štev. 38 S. N. P. J., da ne pozabijo na društveno sejo dne tretjega oktobra ob osmih zvečer v navadnih prostorih. Na dnevnem redu so važne reči. Podati bo treba trimesečno poročilo in določiti člane, ki bodo delali na društveni zabavi. Ako ne bomo člani delali na zabavi, bo sejo žalostna zabava. Dolžnost vsakega člana, da zahaja redno k društvenim sejam. Mislim, da ni nihče tako preobložen z delom, da bi ne mogel priti na sejo dne tretjega oktobra. Na seji bodo člani govorili in delali zaključke. Ako se sleherni član udeleži seje, ne bo potrebno po seji pripovedovati okoli, kaj je društvo sklenilo na seji, ampak vsak član bo poznal zaključke, ker bo na seji navzoč. — *Paul Jurca*, tajnik.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Livingston, Ill. — Slovensko pevsko društvo "Naprej" v Livingstonu priredi veselico dne 29. septembra 1923. Začetek je točno ob šestih zvečer v naši klubovi dvorani. Imeli bomo vinsko trgatev. Torej pevci od tu in iz vseh sosednjih naselbin, pridite, da se boste zabavali. Ne izostanite veliki ne majhni, mladi in stari. Vsak naj pride tisti večer, kdor ljubi zabavo.

Vstopnina bo 50c za moške, ženske in otroci pa imajo prosto. Na razpolago bo dober lunč in primerna pijača. Torej že naprej kličemo: Na svidenje! Dobrodošli.

S pozdravom! — *Rudolf Pavlicha*, tajnik pevskega društva "Naprej".

Springfield, Ill. — Tukajšnji socialistični klub št. 47 priredi plesno veselico dne 29. septembra v Slovenskem narodnem domu. Začetek veselice je ob osmih zvečer. Uljudno vabimo občinstvo iz te kakor iz sosednjih naselbin za obilno udeležbo. Pokažimo, da smo zavedni delavci, ki se zavedamo tudi politično.

Čisti dohodki so namenjeni v propagando za socializem. Torej pridite. Za točno in dobro postrežbo bo skrbel veselični odbor. — *Jos. Ovca.*

Bon Air, Pa. — Društvo "Napredni Slovenci," štev. 254 S. N. P. J. v Bon Airu, Pa., naznanja vsem slovenskim in Slovencem naklonjenim društvom in posameznikom v okolici Johnstowna, Pa., da bo obdržavalo svojo veselico v soboto zvečer dne devet in dvajsetega septembra t. l. Začetek ob sedmih zvečer.

Obdržavala se bo pristna vinska trgatev po starokrajskem običaju, katere čisti prebitek je namenjen društveni blagajni. Udeležite se te prireditve v največjem številu. Nikomur ne bo žal, ki pride na vinsko trgatev, kajti preskrbljeno bo z vsem za lačne in žejne. Naše žene in dekleta bodo postregle z najboljšo domačo in preprosto kuhinjo. Nihče ne bo lačen, pa tudi nikomur ne bo treba umreti zaradi žeje. Igrala bo izvrstna godba, postrežba bo točna. Vstopnina je petdeset centov, žene so vstopnine proste. — *Veselični odbor.*

Gillespie, Ill. — Društvi štev. 465 SNPJ. in štev. 178 SSPZ. priredita še eno skupno zabavo na farmi rojaka Johna Canšeka dne tridesetega septembra. Začetek zabave točno ob eni popoldne.

Vzroki za skupno zabavo so v tem, da želita društvi kupiti zemljišče, na katerem zgradita spomladi svoj dom, ki bo služil napredku in koristil slovenskim društvom. Vsem članom društev je znano, da je najemnina precej visoka pri nas v Gillespieju.

Hoteli smo najeti dvorano za obdržavanje rednih sej, a najcenejo bi dobili dvorano po sedem dolarjev od seje. Iz tega razloga smo se odločili, da člani obeh organizacij delajo za skupni dobrobit. To se pa najlažje zgodi, ako lastujeta društvi svoj dom, v katerem zborujeta bratsko.

Člani udeležite se tega piknika v največjem številu. Nihče naj ne ostane doma razen, če ga vežejo izredno važni vzroki. Najuljudneje pa vabimo rojake iz sosednih naselbin, da se udeleže naše jesenske zabave v prosti naravi v najobilnejšem številu. Na svidenje! — *Odbor.*

Blanford, Ind.—Društvo "Gozd" v Blanfordu priredi v soboto zvečer dne devet in dvajsetega septembra t. l. veliko veselico v John Peronovi dvorani. Vstopnina je petdeset centov za moške osebe, ženske so proste vstopnine.

Najuljudneje vabimo vse rojake in društva iz bližnje okolice kot Clintona, Terre Hauta, Univrsala, Shirkievilla, da posetijo našo zabavo v največjem številu.

Za vsestransko, točno in izvrstno postrežbo bo preskrbljeno. Pridite na veselico in ne ostanite doma onenjenega večera. — *Odbor.*

RAZNA NAZNANILA.

Milwaukee, Wis. — Zahvaljujem se za vse prispevke, ki ste mi jih nudili v pomoč pri društvu "Bratoljub", št. 234 Slovenske narodne podporne jednote. Hvaležna želim, dabi naše društvo še dalje tako napredovalo in delovalo kot do sedaj. Hvala vsem članom društva "Bratoljub" št. 234. — *Terezia Rittonia.*

Haywood, W. Va. — Naznanjam članom društva št. 432 v Robeyju, W. Va., naj se v bodoče radi društvenih zadev obračajo na novi naslov: John Cvetan, Haywood, W. Va., Box 128. — *Tajnik.*

Hackett, Pa. — Prevzel sem tajništvo društva "Rdeči prapor", št. 90 v Hackettu, Pa. Člani naj torej v zadevah, ki se tičejo tajništva našega društva, obračajo na naslov: *Louis Lajevic*, Venetia, Pa. R. D. 1 Box 113.

Maynard, O. — Tužnega srca naznanjamo, da je društvo "Prosveta," štev. 275 SNPJ. izgubilo brata Lavrencij Ravnikarja. Umrl je dne drugega septembra t. l. v starosti dva in trideset let v bolnišnici 'Ohio Valley Hospital' v Wheeling, W. Va. za legarjem.

Pogreb se je vršil dne petega septembra t. l. po civilne obredu v St. Clairsvillu, Ohio.

Vsem bratom in sestram izrekam zaradi številne udeležbe pri pogrebu najtoplejšo zahvalo. Kajti pokazali so, da smo res bratje in sestre.

Posebno se pa zahvalim družini Joseph Grbek, pri katerim je bil pokojni naš brat na stanovanju, ker ga je vzela na svoj dom, ko je zatisnil svoje trudne oči za vedno.

Naš pokojni brat je bil rojen dne šest in dvajsetega junija 1891 v Vačah pri Litiji. V starem kraju zapušča mater in dve sestri, tukaj v Ameriki pa enega brata.

Smrt našega brata Lavrencija Ravnikarja je najboljši dokaz, kako potrebna so podporna društva. Delajmo na to, da pridobimo slehernega rojaka za Slovensko narodno podporno jednoto.

Tebi pokojni Lavrencij pa šele društvo 'Prosveta', vsi znanci in sorodniki: Počivaj v svobodni zemlji ameriški! — *Tajnik.*

Sebastopol, Cal. — Tužnega srca naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem, da je preminul moj soprog in oče pet nedoraslih otrok, Joe Bizal, v najlepši dobi. Star 37 let je moral zapustiti ta svet. Umrl je dne 26. avgusta ob tri četrt na polnoč po enajstdnevni mučni pljučnici. Doma je iz Kovačevasi, Stari trg pri Crnomlju. V Ameriko je prišel leta 1905. Bil je član društva "Tabor Slovanov", št. 334 SNPJ. v San Francicu.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so se udeležili pogreba in onim, ki so ga obiskali v bolezni in ko je ležal na mrtvaškem odru. Posebno se pa zahvalim Antoniji in John Barichu in družini Julija in Frank Shultz, mrs. Dekleva in Antonu Deklevi, mr. in mrs. Prebilič, mr. Joe Starku, mr. Rogini, mrs. Šebic in mrs. Rhune. Hvala tudi društvu Tabor Slovanov, ker je storilo vse, kar je bilo v njegovi moči v uri žalosti. Zaradi prevelike oddaljenosti niso mogli priti pravočasno. Obenem tudi hvala tujerodcem za izkazano naklonjenost in sveže cvetlice.

Pokojnik zapušča v Ameriki enega brata in eno sestro, v starem kraju pa mater in sestro.

Dragi soprog, lahka ti tuja gruda! Počivaj v miru! Žalujoči ostali: Terezija Bizal, soproga, Joseph, sin, Katica, Terezija, Marija in Jozefina, hčerke. Vsi v Sebastopolu, Cal, R. 3, Box 121.

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške.

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati, ker vam kaže

pravo sliko socializma

Naročnina znaša $3.00 na leto, $1.75 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., CHICAGO, ILLINOIS.

Pišite po naš cenik knjig!

Dr. Lorenz

642 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK SPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skusil 25 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenje moških bolezni.

Jaz ozdravim zastarelejše bri, mazolje in lišaj po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kostih, stare rane; utrujenost, živčno in bolezni v mehurju ledicah, jetrah, želodcu, revmatizem revmatizem, kataer, slepo tilo, sladkor itd.

Uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in soboto od 9 dopoldne do 8 zvečer; v nedeljah in prazniških od 10. dopoldne do 1. popoldne.

CENIK KNJIG

Književna Matica S. N. P. J. je izdala sledeče knjige:

Slovensko-Angleška Slovnica — zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo $2.00

Zakon Biogenezije — tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro 1.50

Pater Malaventura—v Kabaretu — zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami 1.50

Zajedalci — resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki 1.75

Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek 1.00

Vse te knjige so trdo in lično vezane ter so z ozirom na vsebino in kakovost materijala zelo poceni. Kdor naroči vse te knjige obenem, dobi velik popust.

Književna Matica SNPJ. izdaja knjige za koristno zabavo in povzdigo ter pravo izobrazbo slovenskega naroda v Ameriki, zato rojaki in rojakinje — sezite po njih!

Pošljite poštno nakaznico (Money Order) ali pa ček, ali pa kar denar ali poštne znamke na naslov:

KNJIŽEVNA MATICA S.N.P.J., 2650 South Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

VABILO NA VESELICO

z vinsko trgatvijo

katero priredi

Library Izobraževalni Zabavni društveni dom

dne 13. oktobra 1923 v Library, Penna.

Začetek ob 6 uri zvečer in traja do polnoči.

Vstopnina za moške 75c; ženske 25 in otroci so prosti.

Uljudno vabimo bližnja društva in posameznike, da se te zabave v obilnem številu vdeleže.

Igrala bode izvrstna godba, da bo dovolj zabave za vse vam jamči odbor. Pa tudi za lačne in žejne bo vsega dovolj na razpolago. Torej na svidenje pri veselici dne 13. oktobra t. l.

Vabi ODBOR!

DRAMSKI ODSEK KLUBA ŠT. 1, J. S. Z., CHICAGO, ILL.,

priredi v nedeljo 30. septembra 1923 v dvorani Č. S. P. S., 1126 W. 18th St.

ljudsko igro v petih dejanjih

"DESETI BRAT"

po Jurčičevim romanu "Deseti brat" za oder priredil **Fran Govekar.**

Dvorana odprta ob 2:30 popoldne; pričetek igre ob 3.

Po igri ples in prosta zabava.

Med in po predstavi igra Kufrinov orkester.

Vstopnina 50c.

OSEBE:

Benjamin Gornik, graščak na Slemenicah . . Filip Godina
Manica, njuna otroka . . . . . Mae Kovach
Balček, njuna otroka . . . . . John L. Vogrich
Dolef Gornik, graščakov brat . . . . . Donald J. Lotrich
Lovro Kvas, cand. prof., odgojitelj . . . . . Andrew Kobal
Peter Piškav, graščak na Polesku . . . . . Frank Ceglar
Marijan, njegov sin . . . . . John Rayer
Vencelj, okrajni zdravnik . . . . . Chas. Remer
Mariška, njegova hči . . . . . Ella Lotrich
Mešon, okrajni sodnik . . . . . Frank Udovich
Zmuzne, ljudski učitelj . . . . . Anton Putz
Andrejček Krivec, čevljar . . . . . Frank R. Senčina
Neža, njegova žena . . . . . Pavlina Levec
Franica, njuna hči . . . . . Mae Udovich
Obrščak, gostilničar in župan . . . . . F. Udovich
Peharček, Matevžek, Miha izpod Gaja, Dražarjev Francelj, kmetje . . . . . Louis Mantz / Frank Rudman / A. Putz / Jakob Mantz
Martin, deseti brat . . . . . Chas. Pogorelec
Krjavelj, kočar . . . . . Fred J. Brash
Kos, sodni pisar . . . . . .

Režiser John Olip.

Godi se v polpreteklem času na Dolenjskem.

PRIHODNJE PRIREDBE SOC. KLUBA ŠT. 1, J. S. Z.

Dramske predstave: 16. decembra 1923; 10. februarja, 6. aprila, 1924.

Silvestrova zabava 31. decembra 1923.

ŠESTMESEČNA TEKMA

PRI NABIRANJU NOVIH NAROČNIKOV ZA PROSVETO.

POZOR!! ČITAJTE!! PRIDRUŽITE SE TEKMI!

Glavni upravni odbor S. N. P. J. je sklenil, da se priredi šestmesečna tekma za pridobivanje naročnikov na Prosveto. Tekma traja šest mesecev. Prične dne 1. junija in konča dne 30. novembra t. l.

Vsak član ali članica S. N. P. J. in društva v celoti se lahko pridružijo ti tekmi.

Določene so naslednje nagrade, katere se točno izplačajo vsem tekmovalcem, ki so do njih upravičeni:

Za 2 nova celoletna ali za 4 polletne naročnine—3 knjige Književne Matice.

Za 3 nove celoletne ali za 6 polletnih naročnin—4 knjige Knjiž. Matice in polletna naročnina na Prosveto.

Za 5 novih celoletnih ali za 10 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in celoletna naročnina na Prosveto.

Za 10 novih celoletnih ali za 20 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in lepa krasna pozlačena ura.

Za 15 novih celoletnih ali za 30 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in krasna pozlačena ura in verižica.

Za 20 novih celoletnih ali za 40 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in krasni "Rogers Silver" namizni sestav in "Fountain Pen".

Za 25 novih celoletnih ali za 50 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in Carona Typewriter, pisalni stroj male vrste.

Za 30 novih celoletnih ali za 60 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in Remington Typewriter, male vrste pisalni stroj.

Za 35 novih celoletnih ali za 70 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in krasni fini gramofon in 12 izbranih slovenskih plošč.

Za 40 novih celoletnih ali za 80 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in velik Underwood Typewriter, pisalni troj.

Za 50 novih celoletnih ali za 100 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in prava zlata ura in verižica.

Za 75 novih celoletnih ali za 150 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in krasni prstan z diamantom.

Za 100 novih celoletnih ali za 200 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in zlata ura in prstan z diamantom.

Za 150 novih celoletnih ali za 300 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in Ford Touring Automobil, avtomobil Fordovega sistema.

Za 200 novih celoletnih ali za 400 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Matice in avtomobil Chevroletovega sistema.

Vsak tekmovalec ima pravico, da lahko spremeni gornje nagrade v zahtevo za dobitek v gotovem denarju po dogovoru.

Za vsak slučaj enakosti v tekmi se bodo dale enake nagrade dvema ali več tekmovalcem.

ZELO VAŽNO JE, DA SI ZAPOMNIJO VSI, KI SE BODO PRIJAVILI ZA TEKMO, DA SE PRI TI TEKMI NE PLAČA TEKMOVALCEM PROVIZIJA IN VSAK TEKMOVALEC MORA UPOSLATI CELO SVOTO UPRAVNIŠTVU. To se je odredilo vsled tega, ker so nagrade tako visoke v kolikor jih dovoljuje zakon te svrhe.

Člani, članice ali društva, ki se žele udeležiti te tekme naj takoj pišejo po potrebne listine in knjižice za nabiranje novih naročnikov upravi Prosvete na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill., enako je nasloviti vsa pisma in denarne pošiljatve.

Prosveta je lastnina Slovenske narodne podporne jednote, ki jo izdaja v izobraževalne namene. Člani Slovenske narodne podporne jednote so veliko žrtvovali za razširjenje čitateljskega kroga Prosvete. Večina agitatoričnega dela je bila dozdaj opravljena brez kake odškodnine ali pa za zelo majhno odškodnino. Izvrševalni odbor S. N. P. J. je zaradi tega zaključil, da se razpišejo za pridobivalce naročnikov na Prosveto boljše nagrade, kot so bile dozdaj v navadi, da se trud neumornih delavcev za razširjenje Prosvete saj deloma odškoduje.

Bratje in sestre člani Slovenske narodne podporne jednote, sedaj se vam nudi prilika, da si pridobite nagrado in da pomagate razširiti vaš lastni list Prosveto! Torej na delo!

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Marija Kmetova:

Ema.

"Povej, brž povej, odkod imaš teh petnajst kron?"

Ema je tiho gledala naravnost v oči svoji mačehi, ki je vsa rujzarjena in drhti od razburjenosti.

"Torej — Ema — povej, hitro!"

Ema stoji in stiska ustnice. Rumenkastobled je njen drobni, otroški obrazek; oči žarijo v motnem, žametnem odsevu, a krog ust trepeče smehljaj, grenak in pretegnjen.

Pa Ema je stara šele dvanajst let!

"Torej ne poveš, ne? Že prav!"

In okrene se mačeha, naglo obleče jopo in prime Emo trdo za roko.

"Pojdi!"

Ema jo pogleda in se nasmehne. Niti besedice ne praša, pusti, da jo potegne mačeha za seboj in se nasmehne še bolj, ko začuti pri vratih sunek v hrbet.

Ostro, bodeče jima zabrije burja nasproti. Ema zamiži, a ne sklone glave. Mraz je ,da ji drgečejo drobni udje. Ob ovinku mora postati, da je sunek burje ne vrže na tlak. Ljudi ni na cesti. In če pride kdo mimo njiju, je sklonjen in obleka je ovita krog života kakor ob kamenitem kipu. V ozračju žvižga in tuli; zdi se, kakor bi se v divjem, blaznem smehu jokale strehe. Pesek škriplje pod nogami, škriplje med zobmi in se kupiči za ovinki ulic in se razprši v vrtincu, da je nenadoma v oblaku vsa cesta.

Ema hiti poleg mačehe z drobnimi koraki; zebe jo, a oni nasmešek ne izgine iz njenega obraza. Pred visokim, mrkim in mrzlim poslopjem se ustavi mačeha in pogleda Emo. Ta odstopi za korak, ne mara iti dalje. To je šolsko poslopje, in Emo je strah.

"Ne grem," pravi odločno.

"Kaj? Ne greš? Brž!"

"Ne!"

"Ti! Takoj!"

In potegne jo z vso močjo, da se Ema trepetaje opoteče in toliko, da ne pade. Zardi kakor ogenj, nato prebledi. Grozno ji je, hudo. Pred učiteljico, zdaj, danes? "Ne — nikoli ne!" In hoče se izviti od mačehe, a ta je niti ne pogleda in Ema mora z njo. Po dolgem, motnem hodniku vrvi, šumi in brenči kakor v panju. Otroci tekajo po stopnicah navzgor, navzdol, vpijejo, se smejejo. Emo boli vse to vršenje, tolče jo po ušesih. Zaduti poglede od leve do desne. Ta in ona jo nagovori, se začudi, pošepeče sosedi. Emi je, kakor bi se z vsako stopinjo vdirala v zemljo. Součenkam ne odzdravlja, le pogleduje jih globoko v oči. Mačeha biti dalje po hodniku. in odriva otroke pred seboj. Zdaj — Emi vztrepeče srce — tam ob koncu hodnika zagleda svojo učiteljico! Mačeha jo pozdravi in se ustavi.

"Gospodična, privedla sem Emo. Strašne reči uganja ta otrok. Vsa sem iz sebe."

"Kaj je z njo?" pravi učiteljica in pogleda Emo. Ta se zdrzne za trenotek, a takoj zgubanči čelo in tisti nasmeh ji pretegne ustnice proti njeni volji.

"Oh, gospodična, ta otrok, ta otrok! Dobim jo danes, ko stoji v kotu za omaro in prešteva in prešteva denar. Gledam jo od strani, zgrozim se; pristopim, iztrgam ji v hipu denar iz rok. Petnajst kron, gospodična! Odkod bi jih imela? Saj veste, revni smo, nihče izmed domačih bi ji ne mogel podariti te vsote. Izprašujem jo, rotim, grozim s kaznijo — nič. Kakor kamen stoji pred menoj in niti besedice ne pove. Meni jih ni vzela — to vem. Tudi sicer jih ni vzela od domačih. In kdo bi ji dal toliko denarja — nikogar ni takega. In zdaj ne vem, kaj bi in kako bi — sem jo privedla semkaj. No, Ema, zdaj govori — gospodični boš vendar povedala!"

Ema stisne zobe in gleda mačeho, ki pokaže učiteljici onih petnajst kron. Tako ji je, kakor bi stala razgaljena na javnem trgu in prav nič ne ve, da je v šoli! Hudo ji je, zakaj učiteljico ima rada. "A da bi povedala? Ne, stokrat ne!"

"Torej, Ema," pravi učiteljica mirno, "povej, odkod imaš denar?"

Ema je tiho in jo gleda, nepremično, kakor bi bila začarana.

"Povej!" sili mačeha.

"Povej!" prigovarja učiteljica in pristavi: "Si dobila denar od koga, ki si mu kaj pomagala nesti?"

Ema odkima.

"Si ga kje vzela?"

Ema spet odkima.

"Ti ga je dala kaka součenka? Povej, le povej, dobra bom s teboj!"

Ema odkima in jo gleda nepremično.

"Torej nič. Od nikogar ga nimaš, kaj ne?" poviša mačeha. "Kaj si ga izkopala iz tal?"

Ema se nasmehne.

"Moj Bog! Gospodična, kaj bi s tem otrokom, ki ni otrok? Znorela bom." In prime Emo za rame in jo strese.

Učiteljica se skloni k Emi in ji reče:

"Ema, poglej, zakaj ne poveš? Te je sram?"

Ema se strese in pogleda v tla. Učiteljico prešine v tem hipu strašna slutnja, da prebledi in se ji zasmili otrok. A mačeha je razrazjena, pograbi Emo za roko in zavpije:

"Nič — pustite jo, gospodična — že vem!" in odhiti iz šole in potiane Emo s seboj, da učiteljica niti do besede ne more.

Kakor brezumna, bolj teče kakor hodi mačeha z Emo po cestah in zavije v visoko hišo. Ema pogleda strašnike ob vhodu; strašno ji je, da jo zapeče v sencih, a ne more se ustavljati mačehi, ki potrka in vstopi pri policijskem uradniku. Emi se zdi, da je zaplesala soba okrog nje, a takoj nato se radovedno zazre v sitni obraz uradnikov in nehote ji je na smeh, čeprav jo stiska nekaj v grlu, kakor bi jo kdo davil z železno roko. Mačeha pove naglo in sunkoma vso zgodbo Emino in pravi:

"No, Ema, govori, sicer pojdeš v ječo!"

Ema molči. Še na misel ji ne pride, da bi govorila tu, v tej pusti, zatohli sobi, pred tem močnim, zagonetnim človekom. Saj še učiteljici ni povedala, ki jo ima vendar rada!

Gospod se odkašlja, nekaj pomrmra in pravi: "Ukradla, kaj ne?"

"Ne," odgovori trdo Ema in si misli: "Kako more reči ta človek, da bi kradla?"

"Eh, no — si pa našla, kaj? Pa najdenih stvari ne smemo obdržati zase. Ne veš? Torej?"

Ema odločno odkima.

"Ema, a božjo voljo, zaprli te bodo! Kaj ne, gospod?"

"Kajpa — gotovo. Oh, saj si kradla, le povej?"

"Ne."

Tako brezpogojen in rezek je bil ta "ne" ,da osupne samega gospoda uradnika.

"Ti, ti malopridnica ti! Kako mi odgovarjaš? V ječo pojdeš, uklenili te bomo!" In pomežikne skrivaj mačehi. Na dolgo, na široko, od desne, od leve hitijo vprašanja, a Ema molči kakor kamen in niti ne pomisli ,ali razume vsa vprašanja. Uradniku se zazdi vse skupaj neumna potrata časa, pa pravi končno v nevolji:

"Sicer pa, gospa, take stvari odpravite doma. Dovolj imam drugega opravila. Če je punca taka, bo že še kaj prišlo, da bo še za v naše roke. Zbogom!"

Mačeha toliko, da ne začne oštevati gospoda, a v dnu srca jo je sram, da se je dala od jeze zapeljati tako daleč in je privedla otroka na policijo. "Navsezadnje gledajo še mene postrani," si misli, "posebno še, ker sem Emina mačeha."

Emi je čudno veselo in smejala bi se na ves glas.

Mačeha odide po opravkih, Ema pa mora domov. Tiho vstopi v kuhinjo, sede k oknu in se stisne sama vse. Tam v kotu leži bratec, hrom je na eno nogo. Svetlo pogleda Emo, vpraša po mami, a ko ne dobi odgovora, se zavije v ruto in ogleduje razdrapanega konjiča. Sicer ni nikogar doma. Polsestra in dva polbrata sta v šoli, oče pa je odšel ,da se vadi v delu, zakaj obe roki je izgubil v vojni, pa se muči in mrcvari s protezami, ki jih ima na mestu rok. Ema ne mara nikogar. Očeta bi imela še nekako rada, a ta ne govori nikdar ničesar; ko pride domov, leže vznak na postelje in vzdihuje in premišlja. Mačeha pa hodi pospravljat in pomagat h gospodi.

Tak je Emin dom, že dolgo je tak in kakor v sanjah zagleda časih v duhu materin obraz. Pusto ji je danes, mrzlo in najrajša bi ušla na cesto. Pa tudi ta misel ji je odveč. Bledi obrazek pritiska na šipe in smešno se ji zdi, da je tolikо besed radi onih petnajst kron. Ima jih; kaj mari ljudem, če jih ima! Nikoli, nikoli ne bo povedala, kako jih je dobila. Temna rdečica jo oblije, ko se spomni na vse tisto. A potem se nasmehne. "Pa bodo le kupili za tistih petnajst kron kruha in drugih stvari. Zakaj se jezi mačeha?"

Opoldne je spet krik in vik doma. Tudi oče se jezi, a potem zakolne in utihne. Emi je grozno; kuhinjski nož zagleda, prime ga in prerezala bi si vrat. V tem hipu ji mačeha iztrga nož iz rok in jo udari po licu, po glavi, po hrbtu.

"Kaj to, še to? Ti nesramnica ti, nesramna! V peklu boš gorela, na dnu pekla te bodo mrcvarili peklenški!"

In spet udarec, da se stori Emi temno pred očmi. "Bij me, le bij me, tepi, ničesar ne čutim; saj sem že mrtva!" zakliče na ves glas Ema in se sesede na tla, a nobene solze ne potoči. Mačeha osupne, zagodrnja in jo pusti v miru.

Popoldne mora Ema v šolo. Učiteljica jo pokliče v pisarno. Ema gre tiho za njo in vedno in vedno je oni bolni smehljaj na njenem obrazu.

"Ema, poglej, rada te imam, zakaj si taka?"

Ema ji pogleda v oči in vzdrhti. Dve solzi vztrepečeta na vejicah.

"Ali mi ne boš povedala?"

"Ne," pravi Ema.

"Pa vsaj meni, meni povej!"

"Ne."

Učiteljica jo gleda in skoro bi zajokala, ko vidi, da Ema trpi. Ve, da to ni otrok in je poizkusila v življenju več kot ona sama. Narahlo jo poboža po laseh in pravi:

"Jaz vem, vidiš. Če ti je težko, nikari ne pripoveduj. Ali glej, škoda je, žal mi bo po tebi. V zavod pojdeš."

"V zavod?"

Ema se začudi. To ime ji je že od nekdaj strah in groza.

"Ne pojdem," odgovori tiho.

"Boš morala."

"Ne."

"Ema, ne upiraj se! Obiskat te bom prišla."

"Čeprav — a jaz ne pojdem."

"Ah, ti otrok, ti otrok!" In poboža jo po licih.

"Pojdi zdaj in ne zoperstavljaj se! Tam boš pridna in vzeli te bodo spet domov."

Ema odkima z vso močjo, a potem jo premaga jok ,da vztrepeče po vsem telesu, se skloni in poljubi roko učiteljici. Potem pa se okrene in odhiti skozi vrata in po stopnicah, da učiteljica obstane vsa osupla in ji je hudo pri srcu.

Spomni se na Emo, ko je bila še v prvem razredu, kako je jokala pri vsaki besedi, kako je bila plašna, zbegana in je zakričala kakor v grozi, če ji je kdo dejal, da bo zaprta. In potem od leta do leta, vedno preplašena, boječa, z vedno istim smehljajem krog ustnic, ki te je zbodel kakor z nožem. Nikoli ni bila razposajena in ni marala součenk. In nekoč je zapisala v šolsko nalogo: "Jaz bi bila rada mati. Imela bi devet otrok. Moš bi delal, jaz pa bi se izprehajala. Skrbela bi, da bi se dobro poročile moje hčere." To je bila vsa naloga. Lani je bilo to in učiteljica je vedela že takrat, da to dekletce, drobno, bledo in preplašeno, ni staro enajst, ampak dvajset let in še več.

(Konec prih. sredo.)

SEDEM ČUDEŽEV STARODAVNIH ČASOV.

Sedmeri čudeži starodavnih časov (egiptovske piramide, grobnica v Halicarnassus, svetišče boginje Artemis v Efezu, visoče vrtovi v Babilonu, Colosus v Rhodesu, kip boga Zeusa po Fidiju v Olimpiji in svetilnik v Aleksandriji) so bili brez dvoma resnični čudeži lepote in jako teški za napraviti. — Ampak imeli niso nikakega učinka za bodočnost, in mi v teh časih se bolj zanimamo za to, kar dela svet bolj vesel. — Nagnenje za pridobitev znanja kako se uspešno boriti proti boleznim je največji dokaz o resničnem napredovanju naše dobe. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima svoj izvor v drobu in črevesni neredi so v resnici pravočasno svarila narave. Trinerjevo zdravilno grenko vino je zanesljivo zdravilo, ki bo zlahka popravilo te neredе in njih znake (slab tek, slaba prebava, napenjanje, glavoboli, slab spanec in splošno slabo počutenje.) Imetje Trinerjevo grenko vino vedno na vašem domu, vaš lekarnar ali trgovec z zdravili ga ima vedno v zalogi za vas.

NAZNANILO ROJAKOM V CHICAGU!

S tem obveščam rojake Slovence, da sem se preselil. Kdor želi seliti se, ali potrebuje premog, naj se obrne od sedaj naprej na moj novi naslov: 2623 S. Ridgeway ave., ali pa na 1837 S. Racine ave. Telefon Canal 6078.

FRANK UDOVICH
Expressing and Moving
2623 S. Ridgeway av., Chicago Ill

To [illegible] ura z M. Sochorovim kipom in dvema svetilkama, izvedena in aluminija v bronasti zelenkasti barvi, 3 palce visoka, ter 12 palcev široka. Dovolj krasna za vsak dom. Ima močno jekleno kolesje in deli prvi dan, jamčena za 10 let. Take ure se vrednost do $15.00 a naša izvanredna cena je le $8.95. Kombinirane z dvema električnima svetilkama in jim priporočljiva na priviti in [illegible] dve Mazda luči v 110 voltami, vredno do $20.00 za dobro za $8.95.

S povzetkom gotovine [illegible] v zamenjavo za [illegible] Omenite katero uro hočete.

Vsakdo naročil in vplačilo ure takoj, bode dobil to krasno moderno uro kot darilo, popolnoma zastonj.

OLIMPIA ART CO.,
728 N. Robey St. Dept. S. 201
CHICAGO, ILL.

GROZDJE! GROZDJE!

Ako želite prav dobro kapljico vina, tedaj si naročite takoj grozdje pri nas. Kakor vsako leto, tako tudi letos imamo na razpolago najboljše vrste grozdje, ki raste v pasu solnčnatih hribov Kalifornije. Zopet smo prejeli veliko zalogo krasnih raznovrstnih LITERNIH steklenic iz stare domovine in jih razpošiljamo dobro zapakirane po pošti v vse kraje Združenih držav. Cene so sledeče:

¼ litra	40c
½ litra	90c
1 liter	$1.50
2 litra (Štefan)	$1.90

(Manj kot tri steklenice ne pošiljamo.)

Bariglice drže po 5 in 6 litrov $1.50

Hrastovi sodi iz najfinejšega lesa:

10 galon	$3.00
15 galon	$4.00
20 galon	$5.00
50 galon	$6.00

Fine starokrajske plankače po $3.00 in večje po $6.50.
Importirane puške iz Nemčije za jago 22 in 32 kalibar $8.00.
Z naročnino vred pošljite vselej tudi denar ali poštno nakaznico.
Naslov napišite samo:

STEPHEN STONICH, CHISHOLM, MINN.

Največja zaloga krasnih Lubasovih harmonik, raznovrstno pohištvo, železnine in Bakrene kotle razpošiljamo na vse kraje.

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA

Frank Černe,

6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broške, zapestnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUŽNICA

Columbia Gramofonov

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.—"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

DENAR V STARO DOMOVINO.

Za Jugoslavijo:		Za Italijo:	
100 dinar	$ 1.40	100 lir	$ 5.50
1000 dinar	11.80	500 lir	23.50
10000 dinar	116.00	1000 lir	46.00

Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj. Posojujemo in vzameno posojila na prve vknižbe (Mortgage). Prodajamo lote farme in hiše.

MLADIČ & POLÁČEK,
1334 West 18th Street CHICAGO, ILL.

ODVETNIŠKA IN JAVNO-NOTARSKA PISARNA

F. A. BOGADEK,

200-203 WALSH BUILDING,
434 DIAMOND STREET PITTSBURGH, PA.

DOMAČA ZDRAVILA

V zalogi imam Šeflinc dišave, Kneipove jedmenove kave in importirana domača zdravila, katera priporoča mgr. Kneip v knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je natančno popisana vsaka rastlina za kaj se rabi.

Pristni starokrajski ribežni za Repo, z dvema nožema . . $1.10

MOTIKA, domačega kranjskega izdelka 90

Na zalogi imam suhe grozdje, fige in brinjeve jagode. Pišite za ceno.

Blago pošiljam poštnine prosto.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta.,
New York, N. Y.

NOVI NASLOV

Uradne ure so: dnevno od 11—3 ure pop. izvzemši nedelje.
Pond., sredo in soboto zvečer od 7 do 8:30.

DR. JOS. V. GRAHEK
Physician and Surgeon
303 American State Bank Bldg.
600 Grant St. at Sixth Ave.,
PITTSBURGH, PA.

ZASTAVE

Regalije in vse društvene potrebščine.
Garantiramo dobe in blago. Izdeluje po zmernih cenah vsi rojaki

Victor Navinšek, 331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

REGALIJE ZASTAVE

in tako vse društvene potrebe za zmerne cene in dobro blago.
Obrnite se na:

EMIL BACHMAN, Inc.,
2107 So. Hamlin Avenue CHICAGO, ILL.

F. KERŽE

1142 N. E. Dallas Rd.
CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:

Kadar naročate matere, regalije in drugo, pazite na moje ime in naslov da boste dobili najboljše blago za najnižje cene.

Načrti in vzorci ZASTONJ.

Nuga-Tone

Uspeli v dvajsetih dneh ali se vam pa vrne denar.

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenje polne možke in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spomin mrači in vaše telo mrači, če ste se že navelikali jemati pomirjiva in narkotična sredstva, potem poskušajte Nuga-Tone, in izprevideli boste, kako hitro se boste čutili drugačnega človeka! Devet desetin človeških bolezni, kot [illegible] nespečnost, anemija, revmatične bolezni, glavobol, navsezadnje, [illegible] slabi tek, neprebava, vetrovi in kolenje, zaprtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nervoznost, nerazpoloženost, izhaja iz pomanjkanja živne moči, redke sveže krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živne sile za svoje širjenje in delovanje. Živna moč je poglavitna stvar za želodec, jetra, ledica, duh, utripanje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najboljši uspešno zdravilo za nervozne in fizično izčrpane. Zakaj? Ker sestoji iz enoumero vaših sestavin, ki vračajo zdravje ter jih predpisujejo najslavnejši zdravniki. — Nuga-Tone je bogat na kalcem in fosforja — ter je hrana krvi in živcem.

Nuga-Tone prolevanje širjenje v jetra, ter izločuje žrevo, da redno deluje. Oživlja ledice ter čiščenje iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolenja, težke sape in pokrivanja jezika. Nič več bolečin in bolezni! Nuga-Tone daje čudovito tek, dobro prebavo, stanovitne živce ter zdravo okrepljujoče spanje. Nuga-Tone obogati kri, uredi krvno cirkulacijo ter prikliče čvrstoje zdravja na lice in jasnost v oči. Gradi mušice in postavno moč, zdravje in krepčnje ženske. Nuga-Tone ne vsebuje omamljivih sredstev, ne odrvši, katerih se človek navadi. Zavit je v priporočnem navodilu. Pokrit je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemati. Poskušajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NAŠA POPOLNA GARANCIJA.—Cena Nuga-Tone je en ($1.00) dolar za steklenico. Vsaka steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, poleg [illegible] zdravljenje. Vi lahko kupite šest škatelj, šestmesečno zdravljenje za pet ($5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če niste zadovoljni z uspehom, vrnite prazniček zamo s škatlje in mi vam bomo takoj vrnili denar. Vidite, da ne morete izgubiti nič pošlje. — Ni [illegible] gotovo vrnilo. Nuga-Tone je na prodaj pri vseh dobrih lekarjih po enaki ceni in enaki garanciji.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA.

National Laboratory. S. 22. 1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Gospodje:—Prosim, dobite priloženo.....za kar mi pošljite..... steklenic Nuga-Tone.

Ime .....

Cesta in Stv. ali R. F. D.....

Mesto..... Država .....